

Sprawozdanie

DYREKCYI

C. K. WYŻSZEGO GIMNAZYUM

W TARNOPOLU

za rok szkolny 1904.

1. Quo tempore Taciti Dialogus de oratoribus habitus sit quaeritur.
Scripsit Joannes Krózel.
2. Część administracyjna zakładu głównego.
3. Część administracyjna c. k. gimn. Franciszka Józefa.

TARNOPOL.
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO.
Z Drukarni Leona Wierzbickiego.
1904.

JOANNES KRÓŻEL.

QUO TEMPORE
TACITI DIALOGUS DE ORATORIBUS
HABITUS SIT
QUAERITUR.

TARNOPOLI.
TYPIS L. WIERZBICKI.
MCMIV.

103 743 II

1904

Biblioteka Jagiellońska

1002681939

Si quaestionem, quo tempore Tacitus Dialogum habitum esse finxerit, pertractare audeo, non ignoro, quantum laboris et periculi subeam, praesertim qui rem plurimorum et doctorum virorum ingenio iudicio sudore vexatam et sexcenties ruminatam esse sciam. Quoniam tamen quaestio illa tritissima usque ad hunc diem nondum penitus absoluta ac profligata habetur, paucis mihi adminiculis sublevanda est visa.

Quo tempore Tacitus sermonem de eloquentiae sui aevi indole mutata institutum esse voluerit, docuit D 17, ubi inter alia M. Aper haec verba facit ¹⁾: *quos (sc. Ciceronem, Caesarem, Caelium, Calvum, Brutum, Asinium, Messallam) quid antiquis temporibus potius adscribatis quam nostris, non video. nam ut de Cicerone ipso loquar, Hirtio nempe et Pansa consulibus, ut Tiro, libertus eius scribit, septimo idus Decembres occisus est, quo anno divus Augustus in locum Pansae se et Q. Pedium consules suffecit. statue nunc sex et quinquaginta annos, quibus mox divus Augustus rem publicam rexit; adice Tiberii tres et viginti, et prope quadriennium Gai, ac bis quaternos denos*

1) Verba Taciti allata sunt secundum quartam Halmii editionem Teubnerianam (D Dialogum, numeri absolute positi I—V Historias, 1—6 et 11—16 Annales significant.)

Claudii et Neronis annos, atque illum Galbae et Othonis et Vitellii longum et unum annum, ac sextam iam felicitis huius principatus stationem, quo Vespasianus rem publicam fovet: centum et viginti anni ab interitu Ciceronis in hunc diem colliguntur, unius hominis aetas. Post Apri orationem Maternus Messallam adhortatur, ut non antiquorum oratorum laudationem, sed causas, cur recentiores ab eloquentia veterum recesserint, proferat, *cum praesertim centum et viginti annos ab interitu Ciceronis in hunc diem effici ratio temporum collegerit.*¹⁾

Si igitur utrumque locum perpendimus, facile nobis persuademus Aprum *nominiis controversiam movisse*,²⁾ ut amicis demonstraret temporis spatium inde a Ciceronis nece usque ad diem, quo sermo habebatur, vix centum et viginti annos continere. Aprum autem studuisse, ut numerus CXX annorum quovis modo exactus efficere-
tur, vel inde apparet, quod nonnullorum principum (Tiberii, Gai, Claudii, Neronis) imperia aliquanto longiora reddidit et ad rotundos qui vocantur numeros redegit. Eundem ipsum CXX annorum numerum ceteros quoque interlocutores intellexisse et probavisse Materni verba modo laudata declarant. Nihil igitur obstat, quominus numerum CXX annorum ad quaestionem, quo tempore Dialogum habitum esse Tacitus finxerit, explanandam maximi et — ut ita dicam — unici momenti esse statu-

1) D 24, 14.

2) D 25, 3.

amus. Neque me movet auctoritas eorum, qui numerum CXX annorum rotundum esse autumant contenduntque¹⁾ aut prorsus non respiciunt, dum in annos singulorum principum, notionem vocis *statio* non recte intellegentes, incumbunt, ut annum Dialogi habiti eruant. Ceterum concedo eos, qui vocabulum *statio* significatione „anni“ comprehendunt, aliter facere non posse omnemque laborem in eo ponere, ut summa CXX annorum, cum ex annis singulorum principum colligendis effici aperte non possit cumque quovis modo sit explicanda, saltem „rotunda“ appareat; quae explicatio, cum sit sane facillima et quodammodo probabilissima, plurimis arridet. Nos tamen prae-euntibus Sauppio aliisque viris doctis, qui numerum CXX annorum ad verbum esse intellegendum asseverant, „rotunditatis“ — sit venia locutioni — speciem denegamus abnuimusque. „Rotundis“ certe numeris Aper tantum in singulorum principum annis addendis utitur — id libentissime fateor — sed summa CXX annorum exacte expressa tenenda est, nisi forte quis vult, ut „mathematici“ „philologos“ addendi regularum ignaros esse clament exsultentque. Si igitur a Ciceronis morte usque ad tempus, quo Tacitus Dialogum habitum esse finxit, CXX anni praeterierunt, sermo insti-

1) J. A. H. G. JANSEN, De Tacito dialogi auctore. (Groningae, 1878.) p. 15.; F. VIOLET, Der Gebrauch der Zahlwörter in Zeitbestimmungen bei Tacitus. (Leipzig, 1882.) p. 230.; B. WUTK, Dialogum a Tacito Traiani temporibus scriptum esse. (Progr. Spandau, 1887) p. X. adn.; plurimi et alii.

tutus est anno p. Chr. n. 77. Idem annus 77 eruetur etiam ex annis singulorum principum colligendis, de qua re tamen paulo infra fusius dicam.

Percrebruit iam ista apud viros doctos persuasio Dialogi locum, quo anni singulorum principum computentur, cum corruptelis quibusdam tum maxime significatione vocis *statio* obscurum et paene insanabilem esse. Hanc ob rem prius, quam ad interpretationem *stationis* accingar, hand alienum a meo consilio esse duco, ut virorum doctorum de hoc loco opiniones, quas quidem mihi cognoscere contigerit, ad chronologiae ordinem redactas vel stric- tim adferam. Neque tamen in id incumbo, ut singulas opiniones convincere ac refutare studeam; nam si id faciam, cum res ab aliis instituta iam et peracta sit, crimen iustum me ligna in silvam ferre velle vix evitare potero.

Ignoscetur mihi profecto, si Dialogi locus, quem tractandum suscepi, iterum servatis tamen codicum lectionibus adferetur. *Statue novem et quinquaginta annos, quibus mox divus Augustus rem publicam rexit; adice Tiberii tres et viginti, et prope quadriennium Gai, ac bis quaternos de- nos Claudii et Neronis annos, atque istum (B b, ipsum C F) Galbae et Othonis et Vitellii longum et unum annum, ac sextam iam felicitis huius princi- patus stationem, qua Vespasianus rem publicam fovet: centum et viginti (C F, centum et decem B b) anni ab interitu Ciceronis in hunc diem colliguntur....*

In codicibus Vat. 1862 (B) et Pont. (b) exstat quidem varia lectio *C et X*, sed hunc locum corruptum esse elucet e capite 24, ubi in omnibus libris manuscriptis pariter *C et XX* legitur.

Praeterea in numero annorum Augusti principatus tradito apertum vitium deprehenditur. Quia Tacitus iis auctoribus historicis adnumeratur, qui Augusti principatus initium ab a. d. XIV Kal. Sept. 43 a. Chr. n. (quo die Augustus consulatum iniiit) statuunt,¹⁾ rectissime (1) J. LIPSIUS *novem* in *sex* mutavit, quae lectio hodie firma et certa habetur; (nonnulli tamen viri docti aliam lectionem suadent e. g. (2) J. W. STEINER maluit: *statue septem et quinquaginta...*). Sed probata Lipsii emendatione nova eaque gravissima difficultas simul occurrit, cum inter numeros cardinales — locutio enim *quadriennium* nullas molestias praebet — significatio *sextae stationis* prorsus insolita et obscura esse plerisque videatur. Saepissime viri docti paucis tantum exceptis *stationem* idem significare ac „annum“ necessitate quadam coacti credunt. Cum tamen eiusmodi significatione locus sanari ita, ut ex annis singulorum principum collectis summa CXX annorum cruatur, non possit, plurimae post Lipsii con-

1) 1, 9. (D 17); Dio Cass. LVI, 3; Sueton. Aug. 8 (Roth): *Atque ab eo tempore* (sc. *postquam urbe repetita hereditatem Caesaris adiit*) *exercitibus comparatis primum cum M. Antonio M. que Lepido deinde cum Antonio per duodecim fere annos, novissime per quattuor et quadraginta solus rem publicam tenuit*. Si annorum summam requiris, habes sex et quinquaginta. Locum e Suetonio adtuli contra R. DIENELIUM, qui Lipsii emendationem impugnatur (Beiträge zur Textkritik des Taciteischen Rednerdialoges. Progr. Mähr. Trübau. 1903 p. 8).

iecturam manarunt emendationes atque interpretationes, quas iam mecum velim percurras.

Antiquissima (post Lipsii coniecturam) emendatio, quae quidem mihi innotuerit, est (3) J. SCHULTINGII :... *ac secutam... stationem*... A coniectura (4) SCHELII et L. SPENGELII :... *ac sex, tam felicitis... stationem*... initium capiens (5) H. SAUPPE (1863) conatus est sagacissime demonstrare, unde depravatio loci manaverit, atque ex permutatione numerorum *novem et quinquaginta et sextam stationem* coniecit :... *ac novem, tam felicitis... stationem*... Anno 1868 proposuerunt (6) A. MICHAELIS :... *ac septem iam... stationem*..., (7) L. URLICHS :... *ac septimam iam... stationem*... Sequitur decennium (1870—1879), quo locus hic multos et doctos viros occupavit. Ita suaserunt : (8) K. MEISER :... *ac sexennem iam... stationem*..., (9) R. SCHOELL :... *unum annum ac [sextam iam] felicitis*..., (10) A. WAGENER :... *ac septimam felicitis*..., (11) E. BAEHRENS :... *unum annum, ac sextum* (sc. annum) *iam felicitis huius stationis, qua...* (*principatus* glossematis vice fungi B. arbitratur); denique nominandus est (12) M. OBERBREYER, qui ausus est *centum et viginti* mutare utroque Dialogi loco in *centum et duodeviginti*. Anno 1886 obtulit (13) I. MAEHLI lectionem :... *longum et unum annum, adde nonum felicitis huius principatus ad rationem, quo*...; eodem anno (14) SCHWENKENBECHER servavit quidem lectionem codicum *novem et quinquaginta*, sed loco inesse „errorem aut Apri aut auctoris“ contendit. Haud

ita multo post (15) R. NOVAK (1889) scripsit:... *longum [et unum] annum, ac sexennem iam...* Novissimo saeculi undevicesimi decennio plurimus labor in loco adumbrando consumebatur. Ita (16) W. PETERSON (1893) prompsit lectionem:... *fovet: centum et sedecim...* (utrum ad cap. 24 quoque suam emendationem referat, non adnotavit); Bährensii coniecturam additamentis auxit (17) R. B. STEELE (1896) hoc modo:... *ac sextum* (sc. *annum*, sive *septimum*, sive *octavum*) *iam, tam felicitis huius stationis, qua...*; (18) A. GUDEMAN (1898) scribere voluit:... *fovet. centum* (?); denique studuit (19) A. SCHOENĒ (1899) locum sanare coniectando:... *atque illum per Galbae et Othonis et Vitellii stationem longum et unum annum, ac novem iam felicitis huius principatus, quo...* Nostris autem temporibus emendant locum: (20 = 15) R. NOVAK (1902):... *Tiberii duos et viginti... ac novennem iam felicitis huius principatus stationem, qua...*, (21) R. DIENEL (1903): *statue novem et quinquaginta annos, quibus divus Julius, mox divus Augustus...* (D. interpretatur CXX annos praeteriisse ab eo tempore, quo se Cicero in recessum contulit tamquam civibus ereptus („politischer“ interitus)).

Plures coniecturas ad locum, quem tracto, spectantes iam non inveni; exstant fortasse aliqui, sed eas inspiciendi copia mihi non fuit, quod tamen aequo animo fero. Praeterea leguntur emendationes (22) Walteri, (23) Schopenii, (24) Halmii, quas tamen, cum ad rationem chronologicam loci non pertineant, silentio praetermitto.

Ut locum interpretaretur, aliam viam ingressus est (2 b) J. W. STEINER (1863) remque hoc modo explanare studuit: prima statio est Augusti principatus, secunda Tiberii, tertia Gai, quarta Claudii et Neronis, quinta Galbae Othonis Vitellii, sexta Vespasiani. (Multis annis post E. Norden hanc Steineri interpretationem A. Kiesslingio vindicavit.) Simili modo (25) K. KNAUT (1879) *stationem* ita accepit, ut sextum principatum post Augusti imperium significaret (i. e. prima statio Tiberii principatus, altera Gai, tertia Claudii, quarta Neronis, quinta Galbae Othonis Vitellii, sexta Vespasiani).¹⁾

Ut videmus, longissimum est agmen virorum doctorum, qui de loco, quem tractamus, sanando sudaverunt et varii varia suaserunt. Nihil igitur mirum, si quis coniecturarum emendationum interpretationum mole obrutus ac paene obtusus de loco, ut plurimis videtur, insanabili explanando desperat ignarus, quo se vertat, cui sententiae credat. Quod tamen multus in loco emendando labor consumitur, bene est ac necessarium; nam locus ad quaestionem, quo tempore Dialogus sit

1) Viri docti, quos sub 1 — 25 laudo innotuerunt mihi per: 1) G. ANDRESENIUM («Tacitus». Jahresber. des philol. Vereins zu Berlin. IV (1878) — XXVIII (1902): 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 25), 2) HALMIUM (1, 2, (4), 5, 6, 7, 8), 3) JANSENIUM (1, 2, 3, 5, 11), 4) W. F. KAISERUM (Quo tempore Dialogus de oratoribus scriptus sit. Diss. inaug. Lugduni Batav. 1902: 1, 2, 4, 5, 11, 22, 24); ipse inspexi: 21.

compositus, explicandam maximi haud immerito esse momenti nonnullis viris doctis videtur.

Plerique viri docti, quod iam supra admonui, notionem *stationis* ita interpretantur, ut „annum“ significet, quae tamen explicatio a multis recte impugnatur, utpote quae sit a verbi notione prorsus aliena. Qui autem ita sentiunt, modo *stationem* idem significare ac „principatum“ asseverant inque locutione *principatus stationem* pleonasmum quendam deprehendunt, modo novam insuper et variam significationem eruunt. In tanta opinionum diversitate via tamen quaedam prosternenda est. Quare viris doctis meam interpretationem commendare audeo, sed aperte dico interpretationem non emendationem — „mitte hanc de pectore curam!“

Ne autem cui nimius et molestus esse videar, supersedeo retractare ea, quae de *stationis* significatione cum multi et alii tum Jansen ¹⁾ et Kaiser ²⁾ docte disseruerunt. Satis erit, si dicam a Tacito ubique vocabulo *stationis* sensum peculiarem tribui ita, ut vis propria aut translata maneat. *Statio* autem, quae vox a re militari sumitur, ad militum varia officia et loca, ubi officia illa exercentur, exprimenda usurpatur. „Anni“ significatione adhibitum nusquam, ne in Dialogo quidem, inveniri vocabulum affirmo. Ut autem meam opinionem obtineam, liceat mihi digressionem quan-

1) JANSEN, l. l. p. 17; quae p. 18 de ea re scripsit, reicio.

2) KAISER, l. l. p. 31 — 33.

dam a re proposita facere et adminicula a historiae studio quaerere.

Anni singuli imperatorum temporibus inde a Tiberio principe in publicis privatisve monumentis ex sententia M. Iunii Silani non consulum nominibus tradebantur, sed eorum, qui tribuniciam potestatem gerebant ¹⁾; quae tamen annorum computatio iam brevi post non semper respiciebatur. In monumentis autem — ut ita dicam — litterariis (e. g. in rebus gestis enarrandis) anni consulum nominibus, ut mos, ac consuetudo maiorum erat, significabantur. Quo quis autem imperatorum primi p. Chr. n. saeculi plus libertatis (non illius pristinae salva adhuc republica, sed eius quam Tacitus intellegit) civibus impertivit, eo maior cultus ac reverentia moris patrii, maior et amplior magistratuum et imprimis consulum honor et auctoritas floruit. *Sed praecipuus adstricti moris auctor Vespasianus fuit, antiquo ipse cultu victuque* ²⁾ *solusque omnium ante se principum in melius mutatus est.* ³⁾ Hanc ob rem, cum princeps in republica administranda se priscae moris, in quantum licuit, observatorem praeberet, eius aetas insignis erat mutatione quadam animorum et studiorum. Quamquam sub Vespasiano principatus quodammodo aliam atque ab Augusto instituta est naturam prae se fert. Augustus enim una cum patribus rempublicam rexit, „dyarchiae“

1) 3, 57.

2) 3, 55.

3) I, 50.

quae vocatur speciem observans. Sub principibus, qui Augusto succederunt, vario in usu „dyarchia“ erat, circumcisa aut amplificata, prout imperatoribus placuit, donec inde a Vespasiani temporibus principis et senatus in republica administranda partes ita sunt terminatae, ut princeps senatum penitus praeponderaret. Id imprimis in ea re cernebatur, quod Vespasianus „consularem eponymiam“ — ut hac locutione utamur — restituit eamque „tribuniciae eponymiae“ praeferebat, ut discrimen inter principem et senatum manifeste exprimeretur et effingeretur utque consulatus ad principis arbitrium et nutum magis accommodaretur. Hanc ob rem anni singuli sub Vespasiano nominibus consulum eponymorum, qui magistratum Kal. Ian. inibant, notabantur. Rem ita se habuisse vel inde apparet, quod in nummis principis aut senatus iussu signatis numerus consulatus constanter exprimebatur, mentio autem tribuniciae potestatis maximam partem omittebatur.¹⁾ Quamquam autem temporis spatium, quo consulatus sub Vespasiano gerebatur, multo brevius quam antea fuit (nam consules eponymi plerumquattuor menses, ceteri (octo) binos menses magistratum obtinebant), nihilominus tamen dignitas atque auctoritas consulum imprimis eorum, qui eponymi erant, est aucta. Id enim luculenter inde

1) G. J. ASBACH, Römisches Kaisertum und Verfassung bis auf Traian. Eine historische Einleitung zu den Schriften des P. Cornelius Tacitus. (Köln, 1896) p. 64 — 65.

cognoscitur, quod ipse Vespasianus eponymum magistratum una cum altero filiorum (maximam partem cum Tito) aut cum viro sibi fortasse amicissimo gerebat, bis tantum honorem eponymum quasi repudiavit atque ad alios viros detulit.

Quae cum ita sint, haud immerito e „consularis eponymiae“ more restituto adminicula quaedam ad locutionem *stationis* interpretandam necesse est petamus. Sed „consularis eponymiae“ natura arctissime cum reipublicae administrandae forma cohaeret. Si igitur Vespasianus ordinem senatorium calamitatibus priorum temporum exhaustum ac vetere negligentia contaminatum purgavit supplavitque, ¹⁾ novos homines e municipiis et coloniis et provinciis in senatum adsciscendo, ²⁾ id sine dubio eam ob rem, ut in republica administranda adiuveretur, fecit. Nam vidit „dyarchiae“, cuius naturam quidem aliquantum mutavit, formam sibi in civitate gubernanda optimam et tutissimam fore. Ceterum a vero haud aberrabimus, si dicemus Vespasianum operam dedisse, ut ad imperii (quod militum beneficio est adeptus) curas atque officia obeunda tamquam vocatus a civibus videri posset.

Cum autem vir ante omnia *acer militiae... antiquis ducibus par* ³⁾ esset, et miles castrorum et imperator principatus *stationes* insigni sollertia inibat agitabatque. Veritatis enim specie minime

1) Sueton. Vesp. 9.

2) 3, 55.

3) II, 5.

laesa eius „principatus“ cum „militia“ componi et comparari potest, quod si altius consideramus, similitudinem quandam inter militiam et Vespasiani principatum intercedentem facile adgnosimus. Nam et „principatus“ et „militia“ multas et duras molestias prae se ferunt et plurimos maximosque labores desiderant; utraque autem res „stationibus“ carere non potest.

„Statio“ — de re militari nunc loquimur — locus plerumque erat, pro castrorum portis situs, ubi plures milites vigiliarum vices servabant, donec temporis spatium, quod ad stationem occupandam destinatum erat, expleverunt, quo facto novi milites in locum priorum succedebant. Nam ea est „stationis“ natura, ut nonnunquam si non quies at certe laborum vacatio quaedam vel brevissima ei detur, qui stationem agit. Plures igitur stationem simul agebant, pauci vices vigiliarum exercebant, omnes tamen maius hoc ipso tempore laborum onus subibant. Quamquam autem singuli milites partem exiguam temporis ad stationem agendam imperati re vera in vigiliis obeundis consumeabant, tamen unusquisque eorum dicere potuit a se totam stationem occupatam esse. Postquam autem in statione tempus destinatum posuerunt, milites ad alia officia exsequenda vocabantur, quoad tempore recurrente in novam stationem succedebant.

Ut castrensis statio pars erat officiorum, quae militibus imponebantur, sic imperatoria statio recte putanda est pars principis officiorum,

quae plurima in republica administranda necesse est occurrant. Ad officia civitatis obeunda a Vespasiano plures vocabantur, quod e „dyarchiae“ natura sequitur, quamquam princeps ipse primas partes egit. Iam supra admonui plerumque decem consules quotannis magistratum gessisse, qui tamquam in stationem vocati curarum publicarum vices servarent et principem adiuvarent. Negari autem non potest Vespasianum gravius solito onus curarum publicarum suscepisse, quotiens consulatum gereret. Brevi quidem temporis spatio interiecto laborum vacatio quaedam ei quodammodo dabatur, cum magistratu abibat, tamen quoniam semper ad gubernacula reipublicae sedebat, continuam fere stationem occupabat. Cum tamen „statio“ terminos quosdam certos habeat necesse sit, hanc ob rem eius principatus, qui continuae stationi simillimus fuit, ita in partes dividendus est, ut unaquaeque pars cum notione *stationis* congruere possit. Hanc ob rem principatum eius in partes singulis consulatibus terminatas dividere easque „stationes“ appellare audeo. Vespasianus autem, postquam respublica ad eum est delata, consulatum gessit ¹⁾ a. 70. 71. 72. 74. 75. 76. 77. 79. Postquam igitur „tirocinia“ principatus a primo imperii die, ²⁾ i. e. a Kal. Iul. anni 69 usque ad pridie Kal. Ian. 70 depo-

1) Cf. J. KLEIN, Fasti consulares inde a Caesaris nece usque ad imperium Diocletiani. (Lipsiae, 1881) p. 42 — 46; J. ASBACH, l. l. p. 183.

2) II, 79.

suit, primam stationem egit a Kal. Ian. 70 usque ad pridie Kal. Ian. 71, alteram 71 — 72, tertiam 72 — 74, quartam 74 — 75, quintam 75 — 76, sextam 76 — 77, septimam 77 — 79; octava statione, quam Kal. Ian. 79 iniit, ante tempus suum decessit, nam eodem anno a. d. IX Kal. Iul. mortuus est. Continet autem prima statio publicorum munerum curam anni (69 et) 70, altera 71, tertia 72 et 73, quarta 74, quinta 75, sexta 76, septima 77 et 78, octava 79.

Hoc igitur modo „principatus stationis“ significationem intellego atque interpretor. Ad Vespasiani certe principatum optime quadrat, qui cum „dyarchiae“ observator et „eponymiae consularis“ restituendae auctor tum vir vere militaris exstitit; ad aliorum quoque principum imperia, si modo rei militari studebant, quominus referatur, nihil adeo obstat.

Nunc liceat mihi interpretationem paucis praeterea adumbrare ac Dialogi loco, unde quaestio tota manavit, adaptare.

Ac primum dicendum est Aprum hanc locutionem, si forte divinari possumus, „e poetarum sacrario“ exegisse aut ingeniose adhibuisse, ut decorem quendam verbis suis adderet. Verisimillimum enim est Aprum, qui *nondum ab scholasticis controversiis recessit* ¹⁾, novorum rhetorum more flosculis gavisum esse, ad quos intellegendos opus esset ingenio. Ceterum de Vespasiano exquisitissi-

1) D 14, 24.

me atque aptissime hac locutione Aprum usum esse facile agnoscere unusquisque potest.

Si nunc enucleare vis, cur Aper singulorum imperatorum annos enumeret et quomodo id faciat, non diu haesitabis. Cum frequens inter Aprum et Messalam (quorum hic veteres oratores summis sèmpèr laudibus extollebat, ille novos defendebat deridebatque antiquos) contentio iam prope in consuetudinem iis abiisset, Aper, qui *omni eruditione imbutus contemnebat potius litteras quam nesciebat*, ¹⁾ argumentatione speciosa et nondum apud amicos adhuc deprompta usus persuadere inter alia studuit interlocutoribus non dividendum esse saeculum neque antiquos ac veteres nominandos esse oratores, quos eorundem hominum aures agnoscere ac velut coniungere et copulare poterint ²⁾. In principum autem annis colligendis rhetoricum colorem et simul negligentiam quandam, quae ab Apri indole non est aliena, deprehendere videor, quam tamen nonnulli viri docti aegerrime ferunt. ³⁾

Sed iam ad id accedo, ut statuam, quo Vespasiani principatus anno Tacitus habitum esse Dialogum fluxerit. Cum Aper annis priorum imperatorum *sextam iam Vespasiani principatus stationem* adiciat, significare sine dubio vult illam „stationem“ iam ad finem esse a principe perductam. ⁴⁾ A primo autem Vespasiani principatus die

1) D 2, 15.

2) D 17, 29 — 31.

3) Cf. WUTK, l. l. p. X. adn.

4) »Iam« hoc loco usurpatur de re, quae iam peracta est. Cf. GERBER — GREEF, Lex. Tac. s. v. p. 721.

usque ad finem „sextae stationis“ octo anni (69. ¹⁾ 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.) praeterierunt, quem numerum Aper ut ceteris interlocutoribus satis superque notum ²⁾ locutione translate usurpata expressit. Si igitur singulorum principum annos addiderimus, summam centum et viginti annorum facile colligemus, id quod Aper efficere voluit ($56 + 23 + 4 + 28 + 1 + 8 = 120$).

Quae cum ita sint, nihil obstat, quominus sermonem de mutata eloquentiae imperatorum temporibus indole habitum esse post „sextam stationem“ Vespasiani principatus exactam i. e. anno p. Chr. n. 77 statuamus.

Id si memoria tenemus, facile explicare possumus, cur in libris manuscriptis in Augusti principatus annis traditis vitium inveniatur. Sine dubio numerus *sex et quinquaginta* pristina legabatur, librarius autem quidam, cum notionem *stationis*, vocabuli poetice et rhetorice usurpati, non intellexisset, significatione „anni“ positam esse

1) Aprum quoque simili modo ac Tacitum annos Vespasiani imperii a Kal. Iul. 69 numerare sexque anni 69 menses primum Vespasiani principatus annum intellegere nuperrime DIENEL, l. l. p. 8 docuit.

2) JANSEN, l. l. p. 16 morositati cuidam indulgens dicit: »Totius periodi decursus aequabilis numerum hunc (sc. certum et apertum) expostulat, quem etiamsi Aper ut omnibus interlocutoribus notum silentio praeterire potuit, tamen exprimere debuit ille, qui dialogum litteris consignavit, ut lectores scirent, quo anno sermonem institutum esse finisset«. Ego tamen nunquam eo adducar, ut idem Tacito faciendum fuisse exprobrem, praesertim cum satis abunde summa centum et viginti annorum posita Dialogi habiti tempus indicaverit.

ratus, suo arbitrio Augusti principatui nullam aliam ob causam, quam ut in fine numerum illum *centum et viginti* annorum efficeret, *novem et quinquaginta* tribuit. Neque me fugit hoc loco quempiam interrogare posse, quare librarius, cum summa CXX annorum esset exprimenda, non *LVIII* sed *LIX* Augusti principatui annos tribuerit. Quae res mihi quidem hoc modo videtur esse explicanda. Cum librarius *stationem* „anni“ significatione usurpatam esse iudicavisset, vocem *iam* idem ferme ac „nunc“ („teraz, obecnie“, „jetzt, nunmehr“) significare ratus, ad rationem temporum quinque Vespasiani principatus annos adhibuit, quo facto, ut summam CXX annorum colligeret, numerum *novem et quinquaginta* exaravit ($59 + 23 + 4 + 28 + 1 + 5 = 120$). Quae lectio iam ex archetypo in codices, quos nunc habemus, manavit et interpretationem huius loci difficillimam reddidit.

Restat, ut gravissima obstacula, quae ab iis viris doctis, qui anno 77 Dialogum habitum esse non posse asseverant, undique conquiruntur, vel paucis verbis commemorem et, si opus erit, submoveam.

Ante omnia praemonendum est Taciti Dialogum esse opus, quod ad artem, ut hoc verbo utar, litterariam non ad historiam spectet. Hanc ob rem non est ab auctore Dialogi requirenda fides quae vocatur historica, sed tantum respiciendae sunt regulae, quibus eiusmodi opera apud antiquos componi sint solita. ¹⁾ Quae ratio iam ad

1) Cf. R. HIRZEL, Der Dialog. Ein literarhistorischer Versuch. (Leipzig, 1895.) I. p. 185 et 456.

omnia obstacula debilitanda satis sufficit valetque, nihilominus tamen alia quoque argumenta in promptu sunt.

Imprimis locus ille testimonii vice arripitur, quo se Tacitus tempore sermonis habiti *iuvenem admodum* ¹⁾ dicit. De illo quoque loco multas et varias virorum doctorum opiniones prolatas esse neminem praeterit, quincunque litteras, quae ad Taciti Dialogum spectant, vel summis labris tetigit. Sed longum est omnia, quae huc pertinent, referre et percensere. Hanc ob rem unum tantum argumentum ex illo „circulo vitioso“ perstringam. Nonnulli viri docti putant Tacitum, cum Dialogum aetate viginti et aliquot annorum composuisset, iam non „iuvenem admodum“ sed simpliciter „iuvenem“ fuisse et de sermone paucis ante annis habito loqui potuisse quasi de re, cui *iuvenis admodum* interfuisset. Qui ita sentiunt, Tacitum scilicet tanquam caelitus natum arbitrantur eique divinam paene rerum experientiam imputant — quod iam recte ac non invenuste E. Philipp derisit ²⁾ — et eam ob rem opiniones proferunt, quae interdum mera somnia continent. Unde haud raro vanum argumentum petitur Dialogum ante annum 77 habitum esse, anno autem 77 nullo modo institui potuisse. ³⁾ Hodie tamen eiusmodi opinio

1) D 1, 13.

2) E. PHILIPP, Dialogi Tacitini qui fertur de oratoribus quae genuina fuerit forma. Progr. Wien, G. i. II. B. 1887. p. 16.

3) Cf. C. JOHN in edit. Dial. (Leipzig, 1889.) p. 3: »Jedenfalls fühlte er selbst sich damals (sc. anno 77) schon schlechthin als »iuvenis«, während er den cap. 1

prorsus reiicienda est, praesertim cum Kaiser lepidissime ac sagacissime rerum ac verborum contextu adhibito demonstraverit, ¹⁾ quomodo locutio *iuvenis admodum* sit intellegenda.

Idem vir doctus in id quoque acriter incubuit, ut obstaculum, quod e capite 37, 5 — 9, ubi Muciani mentio occurrit, petitur, propulsaret, eamque difficultatem mea quidem sententia funditus submovit. ²⁾ Dialogum enim habitum esse priore anni 77 parte puto, quo tempore Mucianus vivere potuit, exeunte autem anno 77 ante, quam Plinius Historiam naturalem edidit, mortuus est. E loco Pliniano, ³⁾ ubi Muciani mentio iam mortui legi videtur, concludi non potest Mucianum iam sine ulla dubitatione ante annum 77 (quod Peter voluit) mortuum esse, sed etiam eum anno demum 77 ante Plinii Historiam naturalem editam diem supremum obiisse. Ceterum, si quis illa Kaiserii interpretatione contentus non erit, cap. 37 „auctoris errorem“ concedere possumus, qui „error“ mea quidem sententia levissimi est momenti.

Postremo nonnulli viri docti verbis: *quid aliud infestis patribus nuper Eprius Marcellus quam eloquentiam suam opposuit?* ⁴⁾ innisi voca-

vom Verfasser gebrauchten Ausdruck *iuvenis admodum* bei solchen Jünglingen anzuwenden pflegt, die das tirocinium fori unmittelbar hinter sich hatten, also im Alter von 17 — 20 Jahren standen. Hiernach muss, wenn Tacitus der Verfasser der Schrift sein soll, das Gespräch vor 77 stattgefunden haben«.

1) KAISER, l. l. p. 8 — 14.

2) ib. p. 34 — 36.

3) Plin. H. n. XXXII, 6, 62.

4) D 5, 31.

bulum *nuper* melius ad annum 74/75 quam 77 quadrare contendunt. ¹⁾ Qui ita asseverant, inspiciant velim locos apud Tacitum, quibus vocabulum *nuper* de remotiore tempore usurpatur, imprimis autem 13, 57, ubi legimus: *ignes... ferebantur in ipsa conditae nuper* (i. e. octo annis ante) *coloniae moenia*. ²⁾ Haec igitur difficultas sententiam nostram nullo modo debilitare aut infringere potest.

Alia obstacula leviora facile silentio praetereo, cum iam satis luculenter demonstravisse videar, quo tempore Dialogum habitum esse Tacitus finxerit.

Scio equidem plerosque viros doctos iam ad-suefactos esse, ut Taciti Dialogum institutum esse anno 74/75 credant. Qui istam persuasionem obtinent, haud facile meam sententiam sequentur, quamquam non negabunt me si non viam at certe tramitam ad locum recte interpretandum monstrare studuisse. Nam si mea interpretatio *sextae stationis* probabitur, omnes coniecturare et emendationes, quibus tot tantique viri docti locum sanare ardentissime cupiebant, prorsus supervacuae et minime necessariae — excepta Lipsii emendatione — apparebunt, locus autem coniecturarum mole expeditus, exinde legetur servata colicum auctoritate, ubi bonus sensus praebetur. Propterea lectionem codicum *qua... fovet*, quam Walter mutavit probaveruntque multi, qui Dialogum ediderunt, restituendam esse censeo.

1) WUTK l. l. p. X. adn.

2) Cf. GERBER — GREEF, Lex. Tac. s. v. p. 988.

PRZYCZYNEK

do znajomości stosunków higienicznych

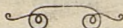
w gimnazjach i szkole realnej w Tarnopolu

skreślił

NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH ANALIZ POWIETRZA

BRONISŁAW DUCHOWICZ

c. k. nauczyciel wyższej szkoły realnej.

Hygiena szkolna podaje wiele różnorodnych wskazówek, które pouczają, jak należy urządzić zakład naukowy, aby zaopatrzyć młodzież i nauczycieli w zdrowe powietrze i odpowiednie światło. Środkami, które dążą do dopięcia tych dwu celów, jest w pierwszej linii położenie samego budynku szkolnego w miejscu zdrowem, o ile możliwości zaciszem, dalej odpowiednia pojemność sal wykładowych, ich wentylacja, dostateczna ilość i jakość światła, system ogrzewania sal w porze zimowej, jakość podłogi, miejsce na umieszczenie wilgotnej odzieży i t. d.

W niniejszej rozprawce nie miałem bynajmniej zamiaru roztrząsać ujemnych stron budynków, mieszczących w sobie nasze szkoły średnie, albowiem każdy ze znających położenie i ich wnętrze z łatwością rozwiąże sobie niejedną kwestyę z higieny; zadaniem mojem będzie tylko objaśnić i uzasadnić wyniki analiz powietrza, przeprowadzonych w obydwu gimnazjach, a częściowo i w szkole realnej w czasie od 6. marca do końca kwietnia 1904 oraz 27. maja podczas ustnego egzaminu dojrzałości w szkole realnej.

Badanie powietrza można przeprowadzać z trzech stanowisk: fizycznego (meteorologiczne badania), chemicznego i bakteriologicznego. Badając powietrze pod względem chemicznym, zwłaszcza dla celów higieny, ograniczamy się z reguły do ilościowego oznaczenia bezwodnika węglowego (CO_2), nadto do wykazania pewnych związków, których zawartość bezpośrednio ujemnie wpływa na zdrowie ludzkie

Za pewnego rodzaju jednostkę mierniczą przy ocenianiu jakości powietrza przyjmujemy powszechnie ilość CO_2 wyrażoną w pro mille (‰). Porównując zawartość CO_2 w powietrzu badanem ze średnią zawartością tego gazu w wolnem powietrzu (0.3‰), z łatwością możemy wyrobić sobie zdanie o stopniu zanieczyszczenia dotyczącego powietrza.

Pokróćce należy na tem miejscu uzasadnić, o ile CO_2 jest dobrą i przydatną miarą w ocenianiu powietrza. CO_2 , jako taki, w większych nawet ilościach zmieszany z powietrzem, nie wywiera wybitniejszego wpływu na organizm ludzki. Wykazano n. p. doświadczeniem, że w powietrzu do którego dodano 1‰ ($=10\text{‰}$) CO_2 można przez dłuższy czas przebywać, ilość 50‰ , jeżeli działa przez krótki czas również nie wpływa zabójczo, dopiero ilość ponad 150‰ sięgająca może spowodować śmierć człowieka. Wydawałoby się zatem mogło na pierwszy rzut oka, że uznając np. powietrze w sali szkolnej o zawartości 2.5‰ CO_2 za bardzo złe, popełniamy błąd, gdyż ta ilość wedle wyżej przytoczonych doświadczeń nie okazuje się jeszcze przy dłuższem oddychaniu szkodliwą. Tak jednak nie jest, albowiem nie należy zapominać, że przy procesie życiowym człowieka obok CO_2 wydziela się wiele innych związków, często nieprzyjemnej i wprost wstrętnej woni, jak siarkowodór, kwas masłowy i inne kwasy tłuszczowe, merkaptany, skatol, połączenia amonowe, amoniak i t. d., a przede wszystkim znaczna ilość pary wodnej, która przesycając powietrze, utrudnia oddychanie i parowanie potu. Suma tych wszystkich ciał, jeżeli zwłaszcza nagromadzą się w większych ilościach w powietrzu, powoduje znane powszechnie uczucie obrzydzenia i niezadowolenia, jakiego doznajemy wchodząc ze świeżego powietrza do sypialni w nocnej porze. W razie dłuższego pobytu w powietrzu zepsutem zauważyć można u ludzi płytki oddech, brak sprawności w pracy, senność, (tak niepożądaną w szkołach zarówno u uczniów jak i nauczycieli), u wielu ból lub zawrót głowy. Oczywiście jest rzeczą, że stałe przebywanie w lokalach ze zepsutem powietrzem pociąga za sobą głęboko sięgające skutki dla całego ustroju. Skutki co dopiero opisane występują jednak już niejednokrotnie u ludzi przy zawartości 1‰ CO_2 w powietrzu, a przypisywać je musimy bezwarunkowo nie bezwodnikowi węglowemu, lecz właśnie tym różnym związkom, które mu towarzyszą i równolegle z nim bywają wydzielane z ustroju

ludzkiego. Z tej właśnie równoległości w wydzielaniu się CO_2 z innymi ciałami korzystamy oceniając jakość powietrza w lokalach zamkniętych i uznajemy za »dobre« takie powietrze, którego zawartość CO_2 nie przenosi 0.7% , za »znośne« z zawartością $0.7 - 1\%$ CO_2 , za »złe« z $1 - 2\%$, »za bardzo złe« z $2 - 4\%$, za »zupełnie zepsute«, jeżeli ilość CO_2 przenosi 4% .

Niżej umieszczone tabliczki zawierają obok godziny, w której przeprowadzono analizę, klasę, ilość uczniów łącznie z profesorem, pojemność dotyczącej sali, ilość m^3 przypadającą na głowę*, wreszcie ilość CO_2 , wyrażoną w $\%$, sprowadzoną do 0°C i 760 mm. ciśn. , nadto uwagę.

Na zakończenie nie mogę pominąć jeszcze kilku szczegółów.

Wyniki analiz odnoszą się przeważnie do powietrza z ostatnich godzin nauki, dzięki też czemu ilość CO_2 musi być większą, aniżeli była w czasie pierwszych czterech godzin, w każdym jednak razie z całą stanowczością należy przyjąć, że ilość ta w tym samym czasie t. j. od godz. 12 — 1 w porze zimowej, kiedy z wielką skrzętnością bywają zamykane zarówno okna jak drzwi, okazałaby się znacznie większą, aniżeli w okresie wykonywania niniejszej analizy t. j. w miesiącach marcu i kwietniu.

Dobre powietrze w szkole realnej należy przypisać obok tak ważnego czynnika, jakim jest znaczna pojemność sal i sztuczna wentylacja (system górny i dolny), a której zupełny brak w obydwu gimnazjach także tej okoliczności, że uczniowie przez ciąg pięciu godzin nie przesiadują w jednej i tej samej sali, lecz przechodzą do sal, na poszczególne przedmioty przeznaczonych (religia, fizyka, chemia, geometria wykreślna, rysunki odręczne, gimnastyka), gdzie znajdują zazwyczaj zupełnie czyste powietrze.

*) Wymaganą ilością na głowę (przy dobrej wentylacji) jest średnio 5 m^3 powietrza.

C. k. polskie gimnazjum.

Liczba porząd. analizy	Czas	Klasa	Ilość osób	Pojemność sali w m ³	Na głowę przypada powietrza w m ³	Temperatura w stop. c.	Ilość bezwodnika węglowego w $\frac{0}{100}$ przy 0°C i 760 mm. ciśnienia	U W A G A
1	12—1	I a	45	258.88	5.75	15.6	1.73	okna w czasie paury nie były otwierane
2	11—12	I b	39	268.96	6.89	14.8	1.44	» » »
3	»	I c	43	235.71	5.48	16.1	2.40	» » »
4	12—1	I d	43	241.83	5.62	16.3	2.23	» » »
5	»	II a	48	145.72	3.04	15.6	3.16	w cz. p. były otwierane
6	»	II b	48	148.74	3.09	19.1	2.98	» »
7	»	II c	44	140.70	3.19	15.5	3.07	» »
8	»	III a	40	227.48	5.69	15.1	2.25	jak przy 1.
9	11—12	III b	33	230.45	6.98	14.6	1.81	» » »
10	12—1	III c *)	24	225.83	9.41	14.7	1.59	jak przy 5; powietrze stęchłe
11	»	IV a	36	139.06	3.86	16.6	1.06	okna zastano otwarte
12	»	„j. ruski	31		4.48	16.3	2.23	jak przy 5.
13	»	IV b	33	146.06	4.43	18.0	2.59	» » 1.
14	»	IV c	31	136.08	4.39	15.4	2.37	» » 1.
15	»	V a	37	187.09	5.06	17.0	2.66	» » 1.
16	»	V b	34	151.29	4.44	17.2	2.25	» » 5.
17	»	VI	43	273.42	6.35	20.1	1.24	» » 11.
18	»	VII a	37	195.66	5.28	18	1.12	» » 11.
19	»	VII b	37	144.37	3.90	20.2	0.803	» » 11.
20	»	VIII a	27	209.95	7.77	19	1.36	» » 5.
21	»	VIII b	28	146.37	5.23	19.4	1.86	» » 1.
22	11 1/2	Sala konfer.		256.85	—	18.5	1.33	okna zamknięte, dym tytoniowy

*) nauka religii rzym. — kat.

C. k. gimnazjum Franciszka Józefa (ruskie).

Liczba porządk. analizy	Czas	Klasa	Ilość osób	Pojemność sali w m ³	Na głowę przypada powietrza w m ³	Temp. w stop. C.	Ilość bezwodnika węglowego w $\frac{1}{100}$ przy 0°C i 760 mm c.iśn.	U W A G A
1	12—1	I a	51	179·18	3·51	18·2	2·54	Okna lub drzwi w czasie pauz były otwierane. Drzwi, a szczególnie okna w wielu klasach źle zaopatrzone.
2	»	I b	47	145·7	3·10	20·4	2·70	
3	»	I c	43	136·4	3·17	17·5	1·98	
4	»	II a	47	248·42	5·28	17·4	2·36	
5	»	II b	32	151·17	4·72	16·1	2·61	
6	»	III a	33	164·16	4·97	17·9	1·54	
7	»	III b	38	131·04	3·44	18	1·74	
8	»	IV a	32	151·30	4·72	17·4	2·73	
9	»	IV b	31	117·00	3·77	18·3	2·16	
10	»	V a	25	129·6	5·18	19·3	1·93	
11	»	V b	27	135	5·00	17	2·25	
12	»	VI	26	108·5	4·17	18·5	2·03	

C. k. wyższa szkoła realna.

1	12—1	I a	32	239·20	7·47	15·25	0·674	Wentylatory zamknięte. Drzwi w czasie paury otwierane. » » » » » »
2	8—9	II	48	357·50	7·45	15·2	0·503	
3	11—12	»	48	»	»	15·6	0·63	
4	12—1	»	48	»	»	15·0	0·57	
5	12—1	Sala rys. III b	34	322·80	9·49	16·8	0·65	W czasie paury drzwi i okna zamknięte, 3 godziny była sala zajęta.
6	12	IV b	23	244·72	10·64	19·3	0·62	
7	10—11	Sala ch. IV b	24	265·20	11·05	14·2	0·66	Wentylatory otwarte, jak 1, nadto drzwi były zamknięte.
8	8—9	Sala ch. V a	37	»	7·17	14·5	0·55	
9	11—12	V a	38	239·4	6·3	18·5	0·83	jak 1. » 6.
10	11—12	I b	34	»	7·04	17·3	0·71	
11	11—12	VII a	22	207·48	9·43	18·8	0·84	» » » »
12	4—5	Sal. konf.	18	274·16	15·23	16·8	0·49	
13	3 ⁴⁰	w czasie ustnego egzaminu dojrzal. 27/5, 1904	19	»	14·43	17·3	0·496	okna zamknięte. Jeden wentylator (górny) otwarty.
14	5 ⁴⁰		»	»	»	17·5	0·53	
15	7 ²⁵		»	»	»	16·8	0·76	
16	11—12	VI	42	265·20	6·31	14·2	0·97	2 we tylatory otwarte 2 zamkn. Poprzednio odbywała się nauka przez 3 godziny; doświadczenia chem.

Część administracyjna.

A.

ZAKŁAD GŁÓWNY.

I. Skład grona nauczycielskiego

z końcem roku szkolnego 1904.

a) Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych.

- 1 **Maciszewski** Maurycy, dr. fil., c. k. radca szkolny i dyrektor w VI. randze, członek Rady szk. okr., członek Komisji historycznej Akad. Um. w Krakowie.
- 2 **Daniec** Stanisław, c. k. profesor, gosp. kl. VIIa, uczył języka łacińskiego w VIIa, greckiego w IIIa, VIIa, propedeutyki filozoficznej w VIIIab, tyg. godz. 19
- 3 **Dutkiewicz** Tomasz, c. k. profesor, gosp. kl. VIIIb, uczył języka łacińskiego w Ic, VIIIb, greckiego w IVb. VIIIb, historii naturalnej w Ic, tyg. godz. 24
- 4 **Gawalewicz** Adolf, c. k. profesor w VIII. randze, zawiadowca zbiorów geograficznych, gosp. kl. IIIb, uczył historii powszechnej i geografii w IIa, IIIb, Vab, VIIab, tyg. godz. 22
- 5 **Kretowicz** Józef, c. k. profesor w VIII. randze, gosp. kl. Vb, uczył języka łacińskiego w Vb i VIIb, greckiego w Vb i VIIb, tyg. godz. 20
- 6 **Króżel** Jan, c. k. profesor, pomocnik kancelaryjny dyrektora, zawiadowca Biblioteki nauczycielskiej, gosp. kl. VI, uczył języka łacińskiego w IIIc, Va, VI, greckiego w VI, tyg. godz. 23
- 7 **Kubik** Wincenty, c. k. profesor, zawiadowca polskiej Biblioteki dla młodzieży, gosp. kl. IIa, uczył języka łacińskiego w IIa, polskiego w VI, VIIab, VIIIab, tyg. godz. 23
- 8 **Ks. Łopatyński** Damian, c. k. profesor, zawiadowca ruskiej Biblioteki dla młodzieży, uczył religii (r. g.) w I—VIII i języka ruskiego w IV—VI, tyg. godz. 22
- 9 **Medyński** Aleksander, nauczyciel rzeczywisty, uczył języka polskiego w Vb, geografii i historii powszechnej w IIIa, IVab, VI, VIIIab, tyg. godz. 24
- 10 **Mikułowicz** Jerzy, dr. fil., nauczyciel rzeczywisty, zawiadowca Gabinetu fizykalnego, gosp. kl. VIIb, uczył matematyki w VIIab, VIIIab, fizyki w VIIab, VIIIab, tyg. godz. 22

11	Orliński Chiel, nauczyciel rzeczywiście, zawiadowca niemieckiej Biblioteki dla młodzieży, uczył języka niemieckiego w VI, VIIab, VIIIab, tyg. godz.	20
12	Przewoski Jan, nauczyciel rzeczywiście, gosp. kl. VIIa, uczył języka łacińskiego w IVc, VIIa, greckiego w IVc, VIIa, propedeutyki filozoficznej w VIIab, tyg. godz.	23
13	Uogl Franciszek, c. k. profesor w VIII. randze, zawiadowca Gabinetu historii naturalnej, gosp. kl. IVb, uczył historii naturalnej w Id, IIa, IIIabc, Vb, matematyki w IIIb, IVab, fizyki w IVb, tyg. godz.	24
14	Ks. Żyła Władysław, dr. teol., nauczyciel rzeczywiście, uczył religii (r. l.) w Iab, IIac, IIIac, IV—VIII, tyg. godz.	22
15	Albrecht Władysław, zast. naucz., gosp. kl. Ia, uczył języka łacińskiego w Ia, niemieckiego IIb, geografii w Icd, tyg. godz.	19
16	Barański Maryan, zast. naucz. gosp. kl. IIc, uczył języka łacińskiego w Id, polskiego w IIac, IVc, matematyki w IIc, tyg. godz.	20
17	Dyrz Wincenty, zast. naucz., gosp. kl. Ic i IIb, uczył języka łacińskiego w IIbc, polskiego w Ia, niemieckiego w Ic, tyg. godz.	25
18	Gross Daniel, zast. naucz., uczył języka niemieckiego w Ib, IIac, Vab, tyg. godz.	24
19	Hassny Józef Bronisław, zast. naucz., gosp. kl. IIIa, uczył języka łacińskiego w IIIab, greckiego w IIIb, Va, tyg. godz.	22
20	Jaworski Józef, zast. naucz., gosp. kl. IVc, uczył języka polskiego w Ib, Va, niemieckiego w IVc, geografii i historii powszechnej w Ib, IIbc, IVc, tyg. godz.	25
21	Klimek Andrzej, zast. naucz., gosp. kl. Va, uczył matematyki w Iad, IIIa, Vab, VI, fizyki w IVa, historii naturalnej w Va, tyg. godz.	25
22	Launhardt Józef, zast. naucz., bawił w drugim półroczu na urlopie	—
23	Libera Antoni, zast. naucz., gosp. kl. IVa, uczył języka łacińskiego w IVab, greckiego w IIIc, IVa, polskiego w Ic, tyg. godz.	24
24	Nowacki Józef, zast. naucz., gosp. kl. IIIc, uczył języka polskiego w IIIc, matematyki w Ibc, IIab, IIIc, IVc, fizyki w IV c, historii naturalnej w IIc, tyg. godz.	26
25	Reis Zygmunt, zast. naucz., uczył języka niemieckiego w Ia, IIIabc, IVa, tygod. godz.	22

26	Wojkowski Mieczysław, zast. naucz., gosp. kl. Ib, uczył języka łacińskiego w Ib, niemieckiego w IVb, geografii w Ia, historii naturalnej w Iab, IIb, VI, tyg. godz.	23
27	Zenowicz Włodzimierz, zast. naucz., gosp. kl. Id, uczył języka polskiego w Id, IIb, IIIab, IVbc, niemieckiego w Id, tyg. godz.	24
28	Ks. Lehmann Józef, c. k. profesor Szkoły realnej, uczył religii (r. l.) w Icd, IIb, IIIb, tyg. godz.	8
29	Taubeles Salomon Aron, dr. fil., nauczyciel szkoły realnej, uczył religii mojżeszowej w I—VIII, tyg. godz.	12
30	Waszkiewicz Michał, c. k. profesor gimnazjum Franciszka Józefa, uczył języka ruskiego w VII, VIII, tyg. godz.	4

b) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

1	Dutkiewicz Tomasz, j. w., uczył kaligrafii w dwóch oddziałach, tyg. godz.	2
	i rysunków wolnoręcznych w dwóch oddziałach, tyg. godz.	2
2	Gawalewicz Adolf, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w IIIbc, VIIab, tyg. godz.	4
3	Giedroyc Antoni, profesor szkoły realnej, uczył języka francuskiego w trzech oddziałach, tyg. godz.	6
4	Jaworski Józef, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w IVc, tyg. godz.	1
5	Libera Antoni, j. w., uczył śpiewu w dwóch oddziałach, tyg. godz.	4
6	Medyński Aleksander, j. w., uczył historii kraju rodzinnego w IIIa, IVab, VI, tyg. godz.	4
7	Szytyliński Stanisław, naczelnik miejskiej straży pożarnej, uczył jako nauczyciel gimnastycznego Towarzystwa »Sokół« gimnastyki w sześciu oddziałach, tyg. godz.	6

c) Zmiany w gronie nauczycielskim w ciągu roku szkolnego 1903/4.

J. E. Pan Minister wyznał i oświecenia przeniósł z tutejszego zakładu rozp. z dnia 23. czerwca 1803. l. 16700 p. p. **Konrada Rafałowskiego** do gimn. III. we Lwowie; **Dra Włodzimierza Lewickiego** do gimn. V. we Lwowie; **Arseniego Dorozynskiego** do gimn. I. w Przemyśle; **Rudolfa Schechtila** (przydzielonego dotychczas do gimn. V.) do gimn. III. we Lwowie; rozp. z dnia 25. czerwca 1903. l. 16302 **X. Dra Michała Kurysia** do gimn. IV. we

Lwowie; rozp. z dnia 24. sierpnia 1903. l. 28392 **Eugeniusza Man-
dyczewskiego** do gimn. II. w Tarnopolu, **Dra. Stefana Rudnickie-
go** do II. szkoły realnej we Lwowie; oraz zamianował rozp.
z 23. czerwca 1903. l. 16700 **Bronisława Popiela** nauczycielem
rzeczywistym w gimn. I. w Przemyśle.

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z 27. lipca 1903. l. 4701 uwolniła
od obowiązków nauczycielskich zast. naucz. **Teodora Cichockiego**.

J. E. Pan Minister w. i o. rozp. z 23. czerwca 1903. l. 16700
nadał posadę nauczyciela w tutejszym zakładzie **Józefowi Kretowi-
czowi**, prof. w gimn. w Nowym Sączu (przydzielonemu już do tu-
tejszego zakładu); zamianował tem samem rozporządzeniem rzeczy-
wistym nauczycielem **Dra Jerzego Mihułowicza**, zast. naucz.
w gimn. III. we Lwowie; rozp. z 24. sierpnia 1903. l. 28392 **X.**
Dra Władysława Żyłę, zast. naucz. w szkole realnej we Lwowie;
Aleksandra Medyńskiego, zast. naucz. w gimn. III. we Lwowie;
Chieła Orlińskiego, zast. naucz. w gimn. w Brodach.

C. k. Rada szk. kraj. przeniosła do tutejszego zakładu zastęp-
ców nauczycieli: **Bolesława Rachlewicza** z gimn. III. we Lwowie
(rozp. z 4. sierpnia 1903. l. 26122; zrezygnował z posady), **Józefa**
Jaworskiego z gimn. I. w Przemyśle (rozp. z 4. sierpnia 1903.
l. 26184), **Rudolfa Kubesia** z gimn. III. we Lwowie (rozp.
z 4. sierpnia l. 26241; zrezygnował z posady), **Wojciecha Wojdyłę**
z I. szkoły realnej w Krakowie (rozp. z 17. września 1904. l. 31732;
zrezygnował z posady), **Daniela Grossa** z IV. gimn. we Lwowie
(rozp. z 16. lutego 1904. l. 4701); zamianowała zastępcami naucz-
ycieli: **Stefana Modyczkę** (rozp. z 1. sierpnia 1903. l. 18571; zre-
zygnował z posady), **Franciszką Nowaka** (rozp. z 27. sierpnia 1903.
l. 19758; zrezygnował z posady), **Władysława Albrechta** (rozp.
z 27. sierpnia 1903. l. 29523), **Dra Stefana Henzla** (rozp.
z 31. sierpnia 1903. l. 30461), **Maryana Barańskiego** (rozp.
z 22. września 1903. l. 34333).

W dniu 15. kwietnia 1904 zrezygnował z posady zastępcy na-
uczyciela **Dr. Stefan Henzel**, otrzymawszy posadę sekundaryusza
przy szpitalu w Czerniowcach.

C. k. Rada szk. kraj. przyznała rozp. z 31. sierpnia 1904. l. 30288
prof. **Franciszkowi Voglowi** trzeci, a rozp. z 31. sierpnia 1903.
l. 30289 prof. **Stanisławowi Dańcowi** drugi dodatek pięcioletni.

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z 3. marca 1904. l. 8051 zatwier-
dziła **X. Damiana Łopatynskiego** w zawodzie nauczycielskim i na-
dała mu tytuł c. k. profesora.

J. E. Pan Minister w. i o. udzielił **Józefowi Launhardtowi**
rozp. z 21. marca 1904. l. 5976 trzechmiesięcznego urlopu, a c. k.

Rada szk. kraj. **Wincentemu Dyrzowi** urlopu od 1. lutego do 1. marca rozp. z 22. grudnia 1903. l. 47318.

II. Plan nauki.

Wobec tego, że przy nauce przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych trzymano się ściśle istniejących przepisów, nie wyszczególnia się planu pojedynczych przedmiotów, a jedynie podaje się wykaz lektury w językach łacińskim, greckim i niemieckim.

a) Lektura łacińska.

Kl. III. Cornelius Nepos, W oddziałach A i B przerobiono życiorysy: Arystydesa, Cymona, Epaminondasa, Pelopidasa, Miltiadesa i Temistoklesa; w oddziale C te same żywoty z wyjątkiem ostatniego.

Kl. IV. Caesar, Bell. Gall. I, 1—29. III. V. } (we wszystkich od-
Ovidius, Metam.: Cztery wieki } działach).

Kl. V. Livius I (w obu oddziałach), XXI 1—15 (w oddziale A),
Ovidius. W oddziale A ustępy: (Metam). Zgromadzenie bogów. Potop, Deukalion i Pyrra, Nioba, Dedal i Ikar. Nienawiść, Filemon i Baucyda, Zakończenie Metamorfoz, (Eleg. młódź). Nieśmiertelność wieszczka, Niegdyś a teraz, (Fast). Aryon, Zgon Fabiuszów, (Trist). Żywot własny.

W oddziale B: (Metam). Zgromadzenie bogów, Potop, Deukalion i Pyrra, Faetont, Nioba, Dedal i Ikar, Filemon i Baucyda, Orfeusz i Eurydyka, Midas, (Fast). Aryon, Zgon Fabiuszów, Terminalia, Zajęcie Gabiów, (Trist). Ostatnia noc, Zima w Tomi, Żywot własny, Święto Bakehusa.

Kl. VI. Sallustius, Bell. Iugurth.
Cicero, In Catil. I.

Vergilius: Ecl. I, Georg I 1—42 (Prooemium), 118—159
(Laboriosa agricultura), II 136—176 (Laudes Italiae),
458—540 (Laudes vitae rusticae), Aen. II.

Kl. VII. Cicero, Pro rege Deiotaro, In Verrem (de signis), Laelius.
Vergilius, Aen. VI. XII.

Kl. VIII. Horatius. W oddziale A: Carm. I 1, 2, 3, 10, 12, 14, 24,
II 1, 2, 3, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, III 1, 2, 5, 8,
30, IV 3, 7; Epod. 1, 2, 7, Sat. I 6, II 6, Epist. I 2.

W oddziale B: I 1, 3, 11, 22, 26, 31, 34, II 2, 3,
6, 7, 10, 13, 15, 17, 18, 20, III 1, 2, 3, 5, 8, 21, 30,

IV 2, 3, 9, Carm. saec., Epod. 2, 13, Sat. I 1, 6, 9,
Epist. I 2.

Tacitus, Ann. I 1—15 (Zmiana tronu), 31—49 (Bunt
legionów nad Renem), III 1—7 (Pogrzeb Germanika)
(w obu oddziałach).

b) Lektura grecka.

- Kl. V. Ksenofont (podług Chrestomatyki układu Fiderera): Anab.
ustępy I. II. III. VI. XIII. XV. Cyrop. II. III. VI.
Homer, Iliada I. III.
Kl. VI. Homer, Iliada VI. IX. XVI.
Ksenofont, Memor. I 2, 1—20, 24—28, 48—55, 62—64 t. j.
Obrona Sokratesa, cz. II).
Herodot VI.
Kl. VII. Demostenes, Olint. I. III. Fil. III.
Homer, Odyssea I, V, VI, XI, nadto w oddziale B XVI, XXI.
Kl. VIII. Plato, Apologia, Kryton i ostatnie rozdziały z Fedona.
Sofokles, Król Edyp.

c) Lektura niemiecka.

- Kl. V. Hauff, Märchen: 1) Kalif Storch, 2) Das Gespensterschiff,
3) Abner, der Jude, der nichts gesehen hat, 4) Der jun-
ge Engländer, 5) Geschichte von der abgehauenen Hand,
6) Das kalte Blut (lektura domowa w obu półroczach).
Kl. VI. Goethe, Hermann u. Dorothea (lekt. dom).
Lessing, Minna v. Barnhelm (l. szk).
Kl. VII. Lessing, Emilia Galotti (l. s.)
Schiller, Maria Stuart (l. s.)
Goethe, Dichtung u. Wahrheit (l. d).
Kl. VIII. Goethe, Iphigenie auf Tauris (l. s.)
Grillparzer, Die Ahnfrau (l. s.)
Schiller, Fiesco (l. s.), Wallenstein (Trilogie, l. d).

III. Tematy do wypracowań pisemnych.

(Tematy oznaczone gwiazdką opracowali uczniowie w szkole.)

a) z języka polskiego.

Klasa V a.

1.* Krótka treść I. księgi Pana Tadeusza. 2. Opis miejsco-
wości, w której spędziłem wakacje. 3.* W jaki sposób obudził Ger-
wazy w potomku Horeszków przywiązanie do murów zameczyska?

4. Obrazy przyrody w pierwszych dwóch księgach Pana Tadeusza. 5. W jaki sposób ocaliła Grażyna honor męża i ojczyzny? 6. Legendarne powstanie Rzymu wedle Liwiusza. 7.* Układ i treść poematu J. Słowackiego „Ojciec zadżumionych“. 8. Tęsknota za ojczyzną. (Na podstawie nowel „Latarnik“ i „Srul z Lubartowa“.) 9.* Młodość Mohorta. 10. Powrót Wiesława z Krakowa. 11.* Wnętrze puszczy (na podstawie Pana Tadeusza i H. Sienkiewicza „Z Puszczy białowieskiej“). 12. Wiosna a młodość (porównanie). 13.* Bohaterski zgon Stan. Żółkiewskiego (na podstawie szkicu histor. „Cecora i Chocim“). 14. Los marnotrawcy (według satyry Krasickiego „Marnotrawstwo“.)

J. Jaworski.

Klasa V b.

1. Powrót pana Tadeusza. 2.* Odysseus w gościnie u Polifema. 3.* Jakim sposobem stał się Ksenofont uczestnikiem wyprawy Cyrysa Młodszeo? 4. Charakterystyka Grażyny. 5. Stanowisko i obowiązki poety w społeczeństwie (na podstawie ustępu z powieści Kraszewskiego „Powieść bez tytułu“). 6.* Rozwój akcji w poemacie Brodzińskiego p. t. Wiesław“. 7.* Treść ustępu z Pamiętników Paska p. t. „Pojedynyk“. 8. krótki przegląd przeczytanego w kursie materiału literackiego (podług udzielonych wskazówek). 9. Ustawodawstwo Solona i Serwiusza (porównanie). 10.* Sprawozdanie z ustępu p. t. „Karol Szajnocha“ Bernarda Kalickiego. 11. Zaścianek szlachecki Dobrzyń. 12.* Sprawa Chryzesa na zgromadzeniu Achajów. 13. Opis wiosny. 14. Charakterystyka Cześnika podług komedyi Fredry „Zemsta“.

(Dr. Stefan Henzel) A. Medyński.

Klasa VI.

- 1.* Jakie miało znaczenie przyjęcie chrześcijaństwa dla narodu polskiego? 2. Zapatrywania Sallustyusza wyrażone we wstępie do „wojny Jugurtyńskiej“. 3.* Jak Rej każe wychowywać młodego szlachezca? 4. Państwo a okręt. 5.* Pochwała wolności (Na podstawie wyjątku z Quincunxa Orzechowskiego p. t. „O wolnym Polaku“). 6. Na czym polega piękność i wysoka wartość „Pieśni“ Kochanowskiego? 7.* Jak wyraził Klonowicz swą wysoką cześć dla Jana Kochanowskiego (na podstawie V. Żalu nagrobnego). 8. Wojski a Fenix. 9.* Skutki niezgody domowej (na podstawie kazania Skargi). 10. Wpływ literatury łacińskiej na polską w w. XVI. 11.* Charakterystyczne znamiona sielanek Szymonowicza. 12. Satyra polska przed Krzysztofem Opalińskim. 13.* Stosunki literackie w Polsce za Stanisława Augusta (na podstawie satyry Naruszewicza „Chudy literat“). 14. Jan Skrzetuski jako wzór rycerza i obywatela.

W. Kubik.

Klasa VII a.

1. Nowe pierwiastki w poezji polskiej w XVIII. w. 2.* Zalety i wady poezji klasyków warszawskich (na podstawie Morawskiego Listu do klasyków). 3. Non scholae sed vitae discimus. 4.* Ballada Mickiewicza „Świtezianka“ jest arcydziełem. 5. Pierwiastek ludowy w II. części Dziadów Mickiewicza. 6.* Związek pieśni Wajdeloty z treścią poematu „Konrad Wallenrod“. 7. Jacek Soplica a Kmicic. 8.* Poeeci t. zw. ukraińscy (Ich wspólne cechy i różnice). 9. Typy polskie w komedjach Fredry. 10.* Jaką rolę odgrywa przypadek w Balladynie?

W. Kubik.

Klasa VII b.

1. Dramat w Polsce za Stanisława Augusta. 2.* Wykazać charakterystyczne znamiona poezji polskiej z czasów Księstwa Warszawskiego i Królestwa kongresowego. 3. Rozwinąć myśl zawartą w zdaniu A. M. Fredry: »Pan czasowi, kto mądrze nim szafuje«. 4.* Na czym polega wysoka wartość Ballad Mickiewicza? 5. Antenor w Odprawie posłów greckich a Rymwid w Grażynie. 6.* Kompozycja Konrada Wallenroda. 7. Wykazać artystyczny związek między głównymi kierunkami akcji w Panu Tadeuszu. 8.* Geneza Maryi Malczewskiego. 9. Humor w komedjach Fredry. 10.* Charakterystyka Kirkowa.

W. Kubik.

Klasa VIII a.

1. Rozwinąć myśl zawartą w zdaniu Mickiewicza: »Czucie i wiara silniej mówi do mnie, niż miedźca szkielek i oko«. 2.* Charakterystyczne znamiona poezji Krasińskiego. 3. »Kazanie o pokucie« Kajsiewicza a „Przedświt“ Krasińskiego. 4.* Zawikłanie dramatyczne w tragedji Korzeniowskiego „Mnich“. 5. Historia magistra vitae. 6. Rozwinąć myśl Horacego: „Nil est ab omni parte beatum“. 7. Gawęda w literaturze polskiej. 8.* Rozwinąć myśl zawartą w dwuwierszu Mickiewicza:

Im kto wyżej wstąpił, w większy trud się wprzega,
I tem się nawet zniża, że wyżej nie sięga.

Klasa VIII b.

1. Hasło filareckie „Ojczyzna, nauka, cnota“ jest także naszą dewizą. 2.* Znaczenie epilogu w Irydyonie Krasińskiego. 3. Objaśnić dwuwiersz Mickiewicza:

Na głębszych fundamentach wyższy mur stać może,
I wyższy rozum tylko na głębszej pokorze.

4.* Józef Korzeniowski jako powieściopisarz. 5. Udział Jana Sobieskiego w odsieczy wiedeńskiej. 6. Rozwinąć zdanie J. Szujskiego: „Pamięcią wielkich w ojczyźnie ludzi Dźwiga się naród, krzepi się

duch“. 7.* Rozwinąć myśl zawartą w zdaniu I. Krasickiego: „Rzym cnotliwy zwyciężał, Rzym występny zginął“. 8.* Którzy królowie polscy przyczynili się do rozwoju i wzrostu oświaty?

W. Kubik.

b) z języka ruskiego.

Klasa V.

1. Короткий зміст »Орісі«. 2.* Плач Ярославни. 3.* Значінє Фенікіян в старині. 4. Битва на косовім поли. 5. Зміст поетичної повісти: »Москалева криниця«. 6. Доля Петра в оповіданю Воробкевича »Турецкі бранці. 7.* Битва на мості (на основі читаної билиці А. Могильницького п. з. Русин вояк). 10. Вплив християнства на руску суспільність.

X. D. Łopatynski.

Klasa VI.

1. Осінь а весна. 2.* Битва над Каялою. 3. Характер і значінє Несторової літописи. 4.* Значінє Іракхів з огляду на їх сучасні часи. 5.* Відправа грецких послів (після польскої лектури). 6. Якими средствами відвертав Август римску публику від політичного життя? 7.* Характеристика руского письменства другої доби. 8. Весна а молодість. 9. Які користи і шкоди приносять ріки? 10.* Значінє церковного языка для рускої літератури.

X. D. Łopatynski.

Klasa VII.

1.* Характер Брюховецкого. 2. Dulce et decorum est pro patria mori. 3.* Оборона короля Дейотара. 4. Ольгерд та Кейстут. 5.* Провідні гадки інавгураційного слова проф. Ом. Огоновского. 6.* Длячого виступив Ціцерон проти Верра? 7. Хто є образованим чоловіком? 8.* Характеристика Дашковича на основі повісти Ів. Нечуя Левицкого »Хмари«. 9. Разом сили сполучімо, двигнем і найтяжший труд. 10.* Душевні прикмети Марка Кравченка.

M. Waszkiewicz.

Klasa VIII.

1.* Діяльність святих апостолів славянських Кирила і Методія. 2. Характер чоловіка витварює ся в боротьбах. 3.* Значінє хрестоносних походів (після історії). 4. Етична діяльність Сократа. 5.* Заслуги Бабенбергів для Австрії. 6. Пояснити гадку Жигмонта Красінського:

Młodość życia jest rzeźbiarką,
Co wykuwa żywot cały,
Choć przeminie sama szparko,
Cios jej dłuta wiecznotrwały.

7.* Заслуги Марії Тереси для Австрії. 8.* Значінє рік для культури.

M. Waszkiewicz.

c) z języka niemieckiego.

Klasa Va.

1. Die Macht des Gebetes. (Nach Vatersheimkehr). 2.* Das Atrium und Perystylum. (Nach dem Lesestücke „Das altrömische Haus“). 3.* Der Siege göttlichster ist das Vergeben. (Nach Brommers „Die Rache des Redlichen“). 4. Inhaltsangabe des Gedichtes „Des Vogels Rat“ (Josef von Hammer-Purgstall). 5. Der Chor der Eumeniden zu Schillers „Die Kraniche des Ibykus“. 6.* Die Unterwelt nach altgriechischer Vorstellung. 7. Das Eisen im Dienste des Menschen. 8.* Was veranlasste den Mörder des Ibykus sich selbst zu verraten? 9. Die Annehmlichkeiten des Winters. 10.* Inhaltsangabe des Gedichtes „Der Zauberlehrling“. 11. Die ersten Anzeichen des Frühlings. 12.* Die Glücklichen. 13. Der Nutzen der Haustiere. 14.* Die Zerstörung Karthagos. (Nach Appian).

(J. Launhardt) D. Gross.

Klasa V b.

1. 2.* jak w Va. 3.* Die Tagesordnung und die Einkünfte der ägyptischen Könige. (Nach dem Lesestücke „Die Verfassung Aegyptens“). 4. Welche Hindernisse hatte Möros auf seiner Rückkehr nach Syrakus zu überwinden? (Nach Schillers „Bürgschaft“). 5. Brief an die Eltern mit der Bitte dem Schüler Reisegeld auf die Weihnachten zu schicken. 6.* Ovid und seine Werke. 7. Das Leben und Treiben auf dem Bahnhofe. 8.* Das griechische Theater nach dem Gedichte „Die Kraniche des Ibykus“. 9. Das Wasser als Freund und Feind des Menschen. 10.* Der Zauberlehrling. (Inhaltsangabe und Bedeutung). 11. 12.* jak w Va. 13. Apollo sendet den Achäern die Pest. 14.* Auf welche Weise erlöste der kleine Sepp seine Mutter aus der Not?

(J. Launhardt) D. Gross.

Klasa VI.

1. Herbst ist ins Land gekommen. 2.* Hettels Leben und Ende (Kudrun). 3. Die Bescheidenheit, eine Zierde des Jünglings. 4.* Wie kam das Glück ins Haus von Edenhall und wie wurde es verschert? 5. Vergleichung des menschlichen Lebens mit einem Flusse. 6.* Nacherzählung und Lehre des Gedichtes „Der Schatzgräber“ v. Gottfr. Aug. Bürger. 7.* Inhaltsangabe eines in der Schule gelesenen Gedichtes. 8. Wodurch unterscheidet sich ein Freund von einem Schmeichler? 9.* Die Fabel der Schiller'schen Romanze „Der Kampf mit dem Drachen“. 10. Was der Mensch säet, wird er ernten. 11.* Die Legende vom Hufeisen. (Inhaltsangabe nach der Schullektüre). 12. Minna und Tellheim vor ihrer Ankunft nach Berlin. 13.* Der Bramine v. Hebbel. (Inhaltsangabe).

Ch. Orłiński.

K l a s a VII a.

1. Die Ruhe tötet, nur wer handelt lebt. 2.* Die Burgunden in Bechlarn (Der Nibelunge Noth). 3. Der Nutzen der Eisenbahnen. 4.* Was bringt Hans Sachs zum Lobe des Malers vor in der von ihm aufgeworfenen Streitfrage „Wer der künstlichste Werkmann sei“? 5.* Wie beurteilt Lessing im 17. Literaturbriefe Gottscheds literarische Tätigkeit? 6. Warum ist die Ehrfurcht vor dem Alter so natürlich? 7.* Wirklichkeit und Phantasie in Goethes „Erkönig“. 8. Der Frühling, eine Zeit der Hoffnung. 9.* Wodurch gewinnt Marquis Posa das Vertrauen des Königs?

Ch. Orliński.

K l a s a VII b.

1. 2.* 3. 4.* jak w VII a. 5. Hüons letztes Abenteuer, sein Kampf um das Erbe. 6. jak w VII a. 7.* Erkönigstochter. (Gedankengang). 8. jak w VII a. 9.* Die Geschichte der Freundschaft zwischen Marquis Posa und Don Carlos.

Ch. Orliński.

K l a s a VIII a.

1. Ströme sind Kulturadern der Erde. 2.* Inhaltsangabe und Lehre des Goethe'schen Gedichtes „Der Schatzgräber“. 3. Die Macht des Gesanges (mit besonderer Berücksichtigung des gleichnamigen Gedichtes von Schiller). 4.* Iphigeniens wohlthätige Wirksamkeit in Tauris. 5. Wer ist ein Gebildeter? 6.* Der Spaziergang von Schiller, ein Spiegelbild der antiken Kultur. 7.* Vergleichung v. Uhlands „Glück von Edenhall“ und Heines „Belsazer“.

Ch. Orliński.

K l a s a VIII b.

1. 2.* 3. 4.* 5. jak w VIII a. 6.* Der Sturm und Drang und die Romantik. 7.* Das Familienleben, eine Schilderung nach Schillers Lied von der Glocke.

Ch. Orliński.

UWAGA: W klasach VI, VII ab, VIII ab dano w pierwszym półroczu za zgodą c. k. Rady szk. kraj. o jedno zadanie mniej.

IV. Zadania maturalne.

ODDZIAŁ A.

Zad. łac.-pol.: Tac. Ann. 46—47.

Zad. pol.-łac.: Trzaskowski, Ćwicz. cz. I. ust. 122 (Sokrates jako żołnierz).

Zad. grec.: Plato, Hipp. mai. 304 B.

Zad. pol.: Wykazać związek między życiem a pismami Mickiewicza.

Zad. rus.: Значінє Івана Нечуя Левицького в руско-українській літературі.

Zad. niem.: Lessing als bahnbrechender Kritiker.

Zad. mat.: 1) Roz. układ równań: $x^2 + 2\sqrt{x^2 - y + 1} = y + 14$,
 $x^2 + 2(x - y) = 13$.

2) Urzędnik składał w banku przez 10 lat co roku 500 K. Jaką sumę wypłaci mu bank za 10 lat po zapłaceniu ostatniej raty, jeżeli się liczy procent składany po 4%?

3) Obwód prostokąta wynosi $2s = 300$ m, a kąt, który tworzy przekątnia z jednym bokiem $\varphi = 38^\circ 12' 10''$; obliczyć jego powierzchnię.

ODDZIAŁ B.

Zad. łac.-pol.: Tac. Ann. II, 71.

Zad. pol.-łac.: Welter, I. ustęp: Aleksander Wielki.

Zad. grec.: Plato, Gorg, LXXXII.

Zad. pol.: Rzym za Augusta, a Polska za Stanisława Augusta pod względem umysłowym a literackim.

Zad. rus.: jak w oddziale A.

Zad. niem.: Barbarentum und Griechentum in Goethes „Iphigenie auf Tauris“.

Zad. mat.: 1) Rozwiązać równanie: $3 \left(5^{\frac{x}{3}} + 3^{x-1} \right) = 2 \left(3^x + 1 + 3 \cdot 5^{x-1} \right)$.

2) Dług 5000 K. ma być umorzony w pięciu równych ratach rocznych. Jak wielkie mają być raty, jeżeli pierwsza z nich ma być zapłacona po sześciu latach po zaciągnięciu długu, jeżeli liczy się procent składany po 5%?

3) Proste: $y = 0$, $2y = 3x$, $y + x = 5$ wyznaczają trójkąt. Obliczyć powierzchnię i objętość bryły obrotowej, którą zakreśla ten trójkąt, obracając się około osi x.

V. Fundusz na wspieranie ubogich uczniów.

DOCHÓD.

Pozostałość kasowa z r. szk. 1902/1903	-	-	27	K.	69	h.
Złożono do puszek przy wpisach i na egzortach	-	323	„	28	„	„
Zasiłek Tarnopolskiej Kasy Oszczędności	-	200	„	—	„	„
Procent od kapitału żelaznego za r. 1903	-	41	„	82	„	„
Dar p. Muszyńskiego Antoniego	-	10	„	—	„	„
„ W. P. Zygmunta Reissa	-	63	„	—	„	„
„ JW. P. Dyonizego Zawadzkiego	-	10	„	—	„	„
Razem	675	K.	79	h.		

ROZCHÓD.

Wydano	na	mundurki dla biednych uczniów	-	219	K.	—	h.
„	„	zapomogi i utrzymanie w Bursach	-	211	„	20	„
„	„	książki	-	44	„	32	„
„	„	stempel na kwit	-	1	„	28	„
„	„	lekarstwa	-	36	„	02	„
		Razem		511	K.	82	h.

ZESTAWIENIE:

Dochód - - - - 675 K. 79 h.

Rozchód - - - - 511 „ 82 „

Pozostałość na r. szk. 1904/5 163 K. 97 h.

Kapitał żelazny złożony w Tarnopolskiej Kasie Oszczędności wynosi 1000 K.

Dyrektor.

Pomoc koleżeńska.

Od r. 1900 istnieje w tutejszym zakładzie zbiór książek szkolnych, liczący przeszło 5000 tomów, nabytych w części drogą kupną, w części przeważnie z darów uczniów, którzy składają książki im zbędne do księgozbioru, a otrzymują w zamian za to podręczniki potrzebne do wyższej klasy. W r. s. 1903/4 wypożyczyli uczniowie przeszło 4000 podręczników.

A. Gawańewicz.

VI. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

JE. Pan Minister wyzn. i ośw. rozp. z 23. maja 1903. l. 17541 zarządził, że poprawcze egzamina dojrzałości mają się odbywać w tym zakładzie, w którym uczniowie egzamin składali; przewodnictwo można powierzać dyrektorom zakładów, a komisye mogą

ucznia przy takim egzaminie reprobowanego polecić c. k. Radzie szk. kraj. do powtórnego egzaminu poprawczego po upływie pół roku; rozp. z 25. września 1903. l. 22474 wyjaśnia, że kwity zagranicznych dostawców za dostarczone środki naukowe, nie potrzebują stempla; rozp. z 29. listopada 1903. l. 20019 przyznał na wewnętrzne urządzenie zakładu 1300 K; rozp. z 4. grudnia 1903. l. 13846 wydaje rozporządzenie w sprawie nauki gimnastyki, a rozp. z 24. lutego 1904. l. 6404 w sprawie fizycznego kształcenia młodzieży.

Prezydyum c. k. Rady szk. kraj. rozp. z 18. sierpnia 1903. l. 436 poleca rozpoczynać i kończyć uroczyste rok szkolny; rozp. z 4. września 1903. l. 460 normuje sprawę udzielania wyjaśnień rodzicom uczniów w niedzielę.

C. k. Rada szk. kraj. rozp. z 8. sierpnia 1903. l. 26721 poleca przy podaniach zastępców nauczycieli o posady etatowe przedkładać wykaz tabelaryczny, których przedmiotów, w ilu godzinach tygodniowo i przez jaki przeciąg czasu uczyli począwszy od uzyskania zupełnej kwalifikacyi; rozp. z 5. sierpnia 1903. l. 25904 poleca przedkładać wnioski o remuneracye profesorom i nauczycielom za godziny nadliczbowe w czerwcu każdego roku szkolnego; rozp. z 31. sierpnia 1903. l. 16927 ogłasza plan nauki języka ruskiego zatwierdzony przez Ministerstwo ośw. rozp. z 11. maja 1903 l. 20817, a obowiązujący od 1. września 1903; rozp. z 17. września 1903. l. 32797 konkomituje rozp. Min. z 2. września 1903. l. 29359, że ekster-nista, który złożył w jakimkolwiek gimnazjum egzamin z religii, historyi naturalnej i propedeutyki filozoficznej, zatrzymuje nadal te cenzury jako ważne, chociażby się egzamin odbywał w innem gimnazjum; rozp. z 17. grudnia 1903. l. 46673 przypomina, aby zastępcy nauczycieli, ubiegający się o urlop lub zmniejszenie liczby godzin do połowy, stosowali się do postanowień zawartych w okólniku z dnia 7. lutego 1896. l. 2592; rozp. z 24. grudnia 1903. l. 47016 wydaje polecenia w sprawie odbywania poprawczych egzaminów dojrzałości w szkołach średnich; okólnikiem z dnia 25. maja 1903 l. 15260 normuje sprawę remuneracyi za kierowanie zabawami młodzieży; rozp. z 14. stycznia 1904. l. 9 poleca w ciągu lutego przedkładać wykazy nauczycieli, którzy mają prawo do VIII ewentualnie do VII rangi; okólnikiem z 8. stycznia 1904. l. 479 zarządza, że przy egzaminie wstępnym można uwalniać ucznia od egzaminu ustnego z języka niemieckiego pod tymi samymi warunkami co z innych przedmiotów, natomiast „niedostateczne“ wypracowanie piśmienne obok cenzury „niedostateczny“ w świadectwie usuwa ucznia od egzaminu ustnego; rozp. z 4. stycznia 1904. l. 45631 poleca, aby przy nauce rysunków stosowano nowe poglądy i zdobycze na polu dydaktyki i metodyki przy nauce tegoż przedmiotu; rozp. z 9. stycznia 1904. l. 48806 wydaje okólnik w sprawie „okresów konferencyjnych“; pi-

smem z 20. stycznia 1904. l. 2041 zawiadamia, że Najprzew. Ordynaryat metrop. zamianował dekretem z 1. stycznia 1904. l. 7775 Ks. Prałata Dra Bolesława Twardowskiego, proboszcza obrz. rzym., komisarzem prosynodalnym dla nauki religii rzym.-katol.; rozp. z 3. czerwca 1904. l. 18786 w myśl reskr. min. z 17. maja 1904. l. 11864 przypomina, że do egzaminu promocyjnego można przypuścić tylko uczniów istotnie wątpliwych.

VII. Kronika zakładu.

Rok szkolny rozpoczął się w obu tutejszych zakładach dnia 3. września 1903 uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej. *)

Egzamina wstępne do klasy pierwszej odbyły się w dniach 14. i 15. lipca i 1. i 2. września 1903. Do egzaminu zgłosiło się w tutejszem gimnazyum w obu terminach 232 uczniów (170 ze szkół publicznych i 62 prywatystów), więcej o 11, niż w roku poprzednim; złożyło egzamin 149 uczniów szkół publicznych i 44 prywatystów, reprobowano 21 uczniów szkół publicznych i 18 prywatystów.

Egzamin wstępny do klas wyższych składało w ciągu roku szkolnego 1903/4 w głównym zakładzie, poczynawszy od drugiego półrocza klasy pierwszej, 26 uczniów i 9 uczenie; egzamin złożyło 20 uczniów i 8 uczenie; reprobowano 6 uczniów i 1 uczenie.

Ponieważ dla pomieszczenia gimnazyum Franciszka Józefa wynajęto budynek, w którym mieściła się dawniej Szkoła realna, przeto opróżnione przez ten zakład ubikacye w dawnym konwikcie OO. Jezuitów, z wyjątkiem 3 sal pozostawionych dla gimnazyum Franciszka Józefa, zajęto na klasy równorzędne głównego zakładu. Skutkiem tego liczba uczniów prawie w żadnej klasie nie przekraczała cyfry normalnej 50; umieszczenie jednak klas równorzędnych, co uwidacznia rozprawa prof. Duchowicza, wydrukowana w części pierwszej sprawozdania, było bardzo nieodpowiednie. Zapisanych na początku roku szkolnego 878 uczniów publicznych podzielono na 20 oddziałów, co c. k. Rada szkolna krajowa rozp. z dnia 23. września 1903 l. 33809 zatwierdza. Z powodu wzrostu liczby uczniów rzym. kat. wyznania zezwoliła c. k. Rada szkolna krajowa temsamem rozporządzeniem, by nauki religii w 8 godzinach, których ks. katecheta Dr. Wł. Żyła objąć nie mógł, udzielał ks. katecheta Szkoły realnej Józef Lehmann.

*) Sprawy odnoszące się wyłącznie do gimnazyum II. podano w części ogłoszonej w języku ruskim.

Dnia 9. września 1903, jako w rocznicę zgonu i 19. listopada 1903, jako w dniu imienin ś. p. cesarzowej Elżbiety, odprawiono uroczyste nabożeństwa żałobne za spokój jej duszy w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej.

Dnia 4. października 1903, jako w dniu imienin Najjaśniejszego Pana, odbyły się uroczyste nabożeństwa dla młodzieży w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej.

Dnia 8. grudnia 1903 uczęciła młodzież polska pamięć wieszcza Adama Mickiewicza obchodem deklamacyjno-wokalnym w sali Towarzystwa gimnastycznego »Sokół«; podobnie uczęciła młodzież ruska porankiem deklamacyjno-wokalnym pamięć narodowego poety ruskiego Szewczenki dnia 25. marca 1904 w sali gimnastycznej »Bractwa mieszczańskiego«.

W grudniu 1903 i styczniu 1904 panowała w mieście epidemicznie odra, na którą chorowało wielu uczniów klas niższych; przez uczniów nabawiło się jej także dwóch nauczycieli pp. Zygmunt Reis i Mieczysław Wojkowski.

Dnia 30. stycznia 1904 zakończono pierwsze półrocze r. szk. 1903/4 rozdaniem młodzieży świadectw.

Tegoż dnia w południe został rażony udarem mózgowym p. Józef Launhardt; jakkolwiek po dłuższem leczeniu się przyszedł częściowo do zdrowia, nie mógł obowiązków nauczycielskich pełnić do końca roku szkolnego.

Dnia 15. marca 1904 rozpoczął lustrować zakład c. k. krajowy Inspektor szkół Dr. Franciszek Majchrowicz; przerwana z powodu świąt wielkanocnych lustrację zakończył konferencją z gronem nauczycielskiem dnia 19. kwietnia 1904.

Dnia 15. kwietnia 1904 zwiedzał zakład J. W. P. Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej Dr. Edwin Płazek i przysłuchiwał się nauce języka łacińskiego w kl. VII b i VIII b i historii w VIII b. Następnie przedstawiło się Panu Wiceprezydentowi grono nauczycielskie, z którym rozmawiał o kwestyach pedagogicznych i dydaktycznych, jako też o staraniach Rady szkolnej krajowej, dążących do pozyskania środków na zbudowanie gmachów dla obu tutejszych zakładów, których umieszczenie, szczególnie filii, jest bardzo złe.

Godziny po p. Drze Stefanie Henzlu, który z posady zastępcy nauczyciela zrezygnował, objęli p. p. Medyński (jęz. polski w V b), Dyrz (jęz. niem. w I e), Gross (jęz. niem. w II e), Nowacki (natur. w II e), Dutkiewicz (botanika w I e). Klimek (matem. w I d).

Dnia 4. maja 1904 zarządził c. k. Dyrektor składkę na uczniów gimnazjum buczackiego, którzy w czasie pożaru miasta stracili su-

knie i książki. Zebraną kwotę 80 k. 65 h. przesłano Dyrekcyi c. k. gimnazjum w Buczacu.

Egzorty pasyjne odbywały się w dniach 19. do 21. marca; dla uczniów rzym. kat. klas wyższych wygłosił je ks. Antoni Boc T. J., dla uczniów rzym. kat. klas niższych i dla uczniów gr. kat. wygłosili je ks. Katecheci.

Pisemny egzamin dojrzałości odbył się w dniach 9. do 16. maja, ustny pod przewodnictwem c. k. krajowego Inspektora szkół Dra Franciszka Majchrowicza w dniach 6. do 16. czerwca 1904. Dnia 17. czerwca 1904 rozdał Dyrektor abiturjentom świadectwa po krótkim przemówieniu w obecności członków komisji egzaminacyjnej.

Dnia 28. czerwca 1904 odprawiono żałobne nabożeństwo dla młodzieży w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej za spokój duszy ś. p. cesarza Ferdynanda I.

Z powodu bardzo chłodnej wiosny i początku lata musiano w tym roku zaniechać dalszych wycieczek, a 14. czerwca musiano nawet zapalić w piecu w sali, gdzie się odbywał egzamin dojrzałości; na drugi dzień znów był upał.

Dnia 1. lipca 1904 w czasie pauzy o godzinie 10. wymknęło się trzech uczniów gimnazjum II. i jeden uczeń gimnazjum I. za wschodni przyczółek budynku dawnego konwiktu OO. Jezuitów, teraz własności ks. Dominikanów. W zachodniej części bowiem tego dużego dwupiętrowego budynku znajduje się 11 klas równorzędnych gimnazjum polskiego i 3 klasy gimnazjum ruskiego; uczniom jednak za budynek zabraniano chodzić. W ostatnich dniach czerwca rozpoczęli ks. Dominikanie pokrywać wschodnią część budynku nowym dachem i w tym celu rozebrano więzanie. W chwili, kiedy dwaj uczniowie klasy IV a gimnazjum II. Jan Fedun i Antoni Huk stali przy samej ścianie, spadł z niewiadomej przyczyny ceglany gzyms drugiego piętra i ranił ich ciężko. Pierwszej pomocy udzielił im zast. naucz. p. M. Wojkowski, poczem odwieziono ich do szpitala. Jeden odniósł trzy rany, drugi jedną, na głowie sięgającą do okostnej, nadto obaj liczne stłuczenia, jednak na szczęście nie grozi niebezpieczeństwo ich życiu. Dwóch innych uczniów, którzy w tej chwili stali o trzy kroki od ściany, nie dosięgły spadające cegły. Na telegraficzne doniesienie dyrekcyi o wypadku poleciła c. k. Rada szkolna krajowa w drodze telegraficznej zamknąć naukę w klasach umieszczonych na filii. Uwolniono zatem uczniów klas I a, b, c, d, II a, b, c i III a, b, c gimnazjum I. i uczniów klas I a, b, c gimnazjum II. od nauki z dniem 2. lipca 1904.

W czerwcu umarł w szpitalu w Podhajcach uczeń VIII. kl. tutejszego gimnazjum Jan Dynowski; wyjechawszy na święta wiel-

kanoene do rodziców, dostał zapalenia płuc, a następnie galopujących suchot; za spokój jego duszy odprawiono nabożeństwo w kościele parafialnym 14. lipca 1904.

W roku szkolnym 1903/4 przystępowała młodzież obu obrządków katolickich trzy razy do św. Sakramentów, mianowicie w październiku, kwietniu i lipcu.

Dnia 15. lipca zakończono rok szkolny 1904. uroczystymi nabożeństwami w kościele parafialnym i cerkwi parafialnej, poczem rozdano uczniom świadectwa za drugie półrocie.

VIII. Fizyczny rozwój młodzieży.

Stan zdrowia młodzieży w ubiegłym roku szkolnym był w zasadzie normalny, jakkolwiek stwierdzono większą niż w poprzednich latach liczbę chorych piersiowo. Chorymi uczniami zajmował się gorliwie p. Dr. S. Henzel, jak długo był zastępcą nauczyciela w tu-tejszym zakładzie.

Co się tyczy pomieszczeń młodzieży zamiejscowej, to miało umieszczenie, utrzymanie i nadzór w »Bursie nauczycielskiej« 42 uczniów, w »Bursie polskiej«, którą otwarto z początkiem roku szkolnego, 19 uczniów, w »Bursie ruskiej« 1 uczeń. Z polecenia Dyrekcyi zbadali członkowie grona nauczycielskiego niektóre t.zw. »stancye«, przedewszystkiem zbiorowe; przytem postarano się o to, aby braki lub wady dostrzeżone usunięto lub poprawiono.

Z nauki gimnastyki korzystało w ubiegłym roku więcej uczniów niż w poprzednich latach.

Kapela uczniów składała się z 30 instrumentów. Pomimo, że do orkiestry zgłosiło się bardzo wielu nowych kandydatów, nauczono się kilku marszów nowych, a dawniej wyuczone utwory starano się wykonywać poprawnie, popisując się nimi w czasie pauz.

Zabawy na placu zabaw odbywały się pod kierunkiem nauczycieli, o ile na to pozwalała pogoda; nadto odbyła młodzież poszczególnych klas kilka wycieczek w okolice Tarnopola (do Gajów Wielkich, Kutkowiec, Berezowiec Wielkiej, Ostrowa, Hłuboczka, Dołżanki i t. d.) Większa wycieczka odbyła się 7. lipca do Złoczowa, Sassowa, Podhorzec, Oleska i Białego Kamienia pod przewodnictwem pp. A. Medyńskiego, J. Króźla i W. Dyreza; wskutek niepogody poprzedzającej dzień wyjazdu, która bardzo wielu uczestników odstraszyła, wzięło w wycieczce udział 20 uczniów klas wyższych. Poza wycieczkami w dalsze okolice zabawy młodzieży są ograniczone na szczupły zakres gier lokalnych dla braku miejsc zabawowych w pobliżu. Do trudności zaliczyć należy również brak zdrowej i bezpiecznej kąpieli rzecznej.

IX. Zbiory naukowe.

1. Biblioteka nauczycielska powiększyła się w r. b. o 84 dzieł w 192 tomach i o 220 programów szkół średnich; liczy zatem obecnie 3190 pozycji inwentarza w 8469 tomach i 6392 programów, razem 14861 sztuk. Do ofiarodawców należy w pierwszym rzędzie Akademia Umiejętności w Krakowie (31 tomy); od innych osób otrzymał zakład w darze 3 dzieła; wszystkim ofiarodawcom składa Dyrekcya c. k. gimnazjum na tem miejscu najserdeczniejsze podziękowanie.

2. Biblioteka dla młodzieży.

a) dział polski liczy 1020 dzieł w 1514 tomach. Wypożyczaniem książek dla młodzieży klas niższych zawiaduje p. Zenowicz, dla klas wyższych p. Kubik. W r. b. przeczytało 519 uczniów 4859 książek.

b) Dział ruski liczy 447 dzieł w 461 tomach. W r. b. przeczytało 60 uczniów 198 książek.

c) Dział niemiecki liczy 654 dzieł w 789 tomach. W r. b. wypożyczyło 140 uczniów wyższego gimnazjum 225 książek.

3) Zbiór map i przyrządów naukowych do nauki historii powszechnej i geografii liczy obecnie: 85 map histor., 121 map geogr., 9 relifów, 3 globusy, 1 telluryum, 41 obrazów historycznych Langl'a i Cybulskiego, 72 obrazów geograficznych Lehmann'a i 59 innych.

4. Gabinet fizykalny posiada obecnie przyrządów: do okazywania ogólnych własności ciał 14, do mechaniki 50, do hydro-mechaniki 26, do aeromechaniki 20, do akustyki 24, do kaloryki 31, do optyki 52, do nauki elektryczności 92, do chemii 22. W roku szkol. 1902/3 zaprowadzono instalację elektryczną wraz z instrumentami regulującymi prąd elektryczny.

5. Do nauki geometrii posiada zakład: modeli drewnianych 13, kątomierzy 16, cyrkli 26, tablic i map 15.

6. Gabinet historii naturalnej posiada: minerałów i skał 666, zielnika fasc. 28, innych okazów botan. 39, okazów zwierząt 318, owadów zbiorów 6, szkieletów i kości 26, preparatów mikroskopowych 48, modeli (zool. 26, botan. 128, miner. 235) 389, atlasów 14, 1 dzieło illustrowane, tablic 290, ram i gablotek 22, mikroskop 1.

7. Zbiór do nauki rysunków liczy obecnie: wzorów perspektywicznych z drzewa 12, modeli gipsowych 21, wzorów ornamentowych (Andel'a, Bosse'go, Julien'a, Taubinger'a) 118, wzorów do rysowania na wzór modeli gipsowych (Troschel'a) 11, perspektywicznych (Schrader'a) 16, ornamentów roślinnych (Andel'a i Storek'a) 21, wzorów deseniowych (Bargue et Gerome) 20, innych wzorów 70, dzieł o nauce rysunków 2.

X. Warunki przyjęcia uczniów do zakładu

na rok szkolny 1904/5.

Wpisy uczniów do zakładu odbędą się w dniach 29. 30. i 31. sierpnia 1904. Późniejsze zgłoszenia uwzględni się tylko w wyjątkowych wypadkach, jednak po 20. września żaden uczeń nie może być przyjęty bez pozwolenia c. k. Rady szk. kraj. Rok szkolny rozpocznie się dnia 3. września uroczystem nabożeństwem, poczem od dnia 5. września odbywać się będzie regularna nauka.

Każdy nowo wstępujący uczeń powinien zgłosić się w oznaczonym czasie w towarzystwie ojca, matki lub upoważnionego ich zastępcy i przedłożyć metrykę urodzenia, świadectwo szkolne tego zakładu, gdzie przedtem pobierał naukę, a jeżeli uczęszczał do szkół średnich, wykazać się potwierdzeniem dyrekcji, że może być przyjęty do innego zakładu.

Uczeń zgłaszający się do I. kl. gimn. musi wykazać się metryką urodzenia, że skończył 10. rok życia, lub go ukończy w roku kalendarzowym; jeśli uczęszczał do publicznej szkoły ludowej, winien przedłożyć świadectwo szkolne. Końcowy ustęp tego świadectwa ma opiewać: „Ponieważ uczeń ten zamierza wstąpić do szkoły średniej, przeto wydaje mu się na ten cel niniejsze świadectwo“.

Uczniowie wstępujący do I. klasy, muszą dnia 15. lipca albo 1. i 2. września 1904. poddać się egzaminowi wstępnemu. Zakres wymagań przy tym egzaminie (rozp. Wys. c. k. Rady szk. z dnia 26. kwietnia 1890 l. 6565 i 7. marca 1894 l. 4803) jest następujący:

- a) z religii: wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach ludowych czteroklasowych.
- b) z języka wykładowego: czytanie płynne wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli, opowiadanie treści większymi ustępami; z części gramatycznej zakres wiedzy objęty podręcznikiem Fr. Konarskiego dla czwartej klasy szkoły ludowej. mianowicie: znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcyj i rozbiór zdania pojedynczego i rozszerzonego;
- c) z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe; znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimeków,

(osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyczajszych czasowników mocnych: zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych: poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku wykładowym;

- d) z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tablicze mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Niedostateczny postęp w jednym przedmiocie egzaminu usuwa ucznia na cały rok od przyjęcia w jakiegokolwiek szkole średniej.

Uczniowie wstępujący do klas wyższych, muszą również, jeśli nie przychodzą z innych c. k. gimnazyów, wykazać się przepisanyim wiekiem i zdawać egzamin wstępny za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 24 kor., a dopiero od wyniku tego egzaminu zależeć będzie, do której klasy tutejszego zakładu mogą być przyjęci.

Zgłaszający się do zapisu uczniowie, którzy przedtem do żadnej szkoły publicznej nie uczęszczali lub od dłuższego czasu uczęszczać przestali, muszą się wykazać dokumentem legalnym, gdzie i czem zajmowali się dotychczas i że co do ich moralności nie zachodzi żadna wątpliwość.

Egzamina wstępne tych uczniów odbędą się 5. września 1904. Każdy uczeń nowo wstępujący obowiązany jest złożyć przy wpisie 4 Kor. 20 h. jako takse wstępną, 2 Kor. na środki naukowe i 1 Kor. na zabawy.

Uczeń zapisujący się ma wypełnić zupełnie 2 karty wpisowe, z których jedną odda c. k. dyrektorowi przy wpisie, drugą zaś panu gospodarzowi klasy zaraz na pierwszej lekcji.

Ponieważ nie wolno uczniom mieszkąć gdzieindziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekeya pozwoli, przeto zechcą się rodzice i opiekunowie dowiedzieć, czy miejsce, gdzie syna chcą umieścić, nie należy do zabronionych. Żaden uczeń nie mający w dniach wpisu nadzorcę domowego, nie będzie do zakładu przyjętym; dla tego należy wyszukać stancyę przed zgłoszeniem się do wpisu.

Oplata szkolna wynosi w tutejszym c. k. gimnazjum półrocznie 40 Kor. i ma być złożona w markach szkolnych do 15. października w klasach II—VIII a do 1. grudnia w klasie I.

Osoby chcące w roku szk. 1904/5 być nadzorcami domowymi uczniów winny w myśl rozp. Wys. c. k. Ministerstwa w. i o. z dnia 17. grudnia 1897 l. 26715. zgłosić się

w czasie wakacyi w Dyrekcji, podać swe imię, nazwisko, stan i mieszkanie, jako też ilość uczniów, których przyjąć zamierzają, a po wpisaniu ich w księgę nadzorców, otrzymując za potwierdzeniem odbioru „Regulamin dla osób utrzymujących w swych domach uczniów szkół średnich” wydany przez c. k. Radę szkolną krajową. Dyrekcya zastrzega sobie zwiedzenie ubikacyi przeznaczonych dla uczniów. Kancylarya Dyrekcji będzie w tym celu otwartą w ciągu feryi codziennie prócz niedziel i świąt od godziny 10. od 11. rano.

XI. Wykaz książek, które będą używane w roku szkolnym 1904/1905.

UWAGA: Jeżeli przy podręczniku podano 2 lub więcej wydań, to wszystkie wydania mogą być używane w szkole bez różnicy; gdzie podano tylko jedno wydanie, podręcznik ma być w tem właśnie wydaniu używany.

a) Religia.

- Kl. I. Ks. Słószarz, Katechizm religii katolickiej. Wydanie 1. i 2. Lwów 1899. Opr. 1 K.
А. Торонський, Катехизм христ. катол. Львів. 1896. 3. вид. Opr. 1 K.
- Kl. II. Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu starego. Wyd. 1—4. Stanisławów 1899. Opr. 1'40 K.
А. Торонський, Історія біблійна старого завіта. 2. вид. Львів 1899. Opr. 2 K.
- Kl. III. Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu nowego, Wyd. 1—3. Stanisławów 1902. Opr. 1'60 K.
А. Торонський, Історія біблійна нового завіта. вид. 1. i 2. Львів 1901. Opr. 1'60 K.
- Kl. IV. Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 1—2. Lwów 1899. Opr. 1'40 K.
А. Торонський, Літургіка. Вид. 2. Львів 1898. Opr. 1'60 K.
- Kl. V. Ks. Jougan, Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. Opr. 2 K.
А. Торонський, Догматика фундаментальна і апологетика для клас висших. Львів 1893. Opr. 2 K.

Kl. VI. Ks. Jougan, Dogmatyka szczegółowa. Lwów 1901. Opr. 2 K.

A. Тороньский, Догматика частна для висших клас. Львів 1895. Opr. 2 K.

Kl. VII. Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wydanie 3. Tarnów 1903. Opr. 1·80 K.

Ваплер-Пюрко, Наука христ. катол. етики для висших клас. Львів 1885. Opr. 2·80 K.

Kl. VIII. Ks. Jougan, Historia kościoła katolickiego. Wyd. 1—2. Lwów 1900. Opr. 2 K.

Ваплер-Стефанович, История христ. катол. церкви 2 K.

b) Język łaciński.

Kl. I. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Część I. Wyd. 2—5. Lwów 1903. Opr. 1 K.

Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy. Wyd. 2. i 3. Lwów 1900. Opr. 1·50 K.

Kl. II. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Część I. Wyd. 1—5. Lwów 1903. Opr. 1 K.

Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy. Wyd. 1—3. Lwów 1903. Opr. 2 K.

Kl. III. Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego, Część II. Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. 2·40 K.

Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wydanie 4. Lwów 1903. Opr. 1·60 K.

Cornelius Nepos. Wydał Kłak. Opr. 1·30 K.

Kl. IV. Gramatyka jak w kl. III.

Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 1—2. Lwów 1897. Opr. 2 K.

Caesar, Commentarii de bello Gallico. Wydał Terlikowski. Opr. 1·40 K.

Ovidius. Wydał Grysar-Ziwsa-Skupniewicz. Opr. 1·60 K.

Kl. V. Livius, Wydał Zingerle-Majchrowicz. Opr. 2·50 K.

Ovidius. Wydanie jak w kl. IV.

Gramatyka jak w kl. III.

Kl. VI. Sallustius, Bellum Iugurthinum. Wyd. Linker-Sołtysik. Opr. 0·70 K.

Cicero, Katylinarki. Wyd. Kornitzer-Sołtysik. Opr. 0·70. K.

Vergilius. Wyd. Eichler-Rzepiński. Opr. 1·60 K.

Gramatyka jak w kl. III.

- Kl. VII. Cicero, De imperio Cn. Pompei. Wyd. Kornitzer - Sołtysik. Opr. Laelius. Wyd. Schiche - Rzepiński. Opr. 0·86 K.
Vergilius. Wydanie jak w kl. VI.
Gramatyka jak w kl. III.
- Kl. VIII. Horatius. Wydali Dolnicki i Librewski. Opr. 1·50. K.
Tacitus. Wyd. Weidner - Staromiejski. Opr. 2·20 K.
Gramatyka jak w kl. III.

c) Język grecki.

- Kl. III. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3.
Lwów 1902. Opr. 3·40 K.
Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie. Lwów 1899.
Opr. 2·50 K.
- Kl. IV. Te same podręczniki co w kl. III.
- Kl. V. Chrestomatya z pism Xenofonta. Ułożył Fiderer. Wyd. 1—3. Lwów 1902. Opr. 2·40 K.
Homera Iliada. Część I. Wyd. Scheindler - Sołtysik. Opr. 1·20 K.
Gramatyka jak w kl. III.
- Kl. VI. Homera Iliada. Cz. I. II. Wyd. Scheindler - Sołtysik.
Opr. 1·20, 1·50 K.
Herodot. Wybór. Wyd. Scheindler - Terlikowski. Opr. 2·20 K.
Xenofont. Wyd. jak w kl. V.
Gramatyka jak w kl. III.
- Kl. VII. Demostenes. Wyd. Wotke - Schmidt. Opr. 1·40 K.
Homera Odysseja. Wyd. Christ Jezienicki. Opr. 2·40 K.
Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 2. Lwów 1898.
Opr. 3 K.
- Kl. VIII. Plato, Obrona Sokratesa, Kryton. Wyd. Christ - Lewicki.
Opr. 1 K.
Protagoras. Wyd. Król. (Tempesky). Opr. 0·88 K.
Sofokles, Antygona. Wyd. Schubert - Majchrowicz. Opr. 1 K.
Homera Odysseja. Wyd. jak w kl. VII.
Gramatyka jak w kl. VII.

d) Język polski.

- Kl. I. Konarski, Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1902. Opr. 0·50 K.
Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla klasy I. Wyd. 2—3. Lwów 1897. Opr. 1·50 K.
- Kl. II. Gramatyka jak w kl. I.
Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla II. klasy. Wyd. 1—2. Lwów 1898. Opr. 1·80 K.

- Kl. III. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9.
Lwów 1903. Opr. 2·40 K.
Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy. Wyd. 2.
Lwów 1904. Opr. 2 K.
- Kl. IV. Gramatyka jak w kl. III.
Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla IV. klasy. Lwów
1900. Opr. 2·40 K.
- Kl. V. Próchnicki, Wzory poezyi i prozy. Wyd. 1—2. Lwów
1900. Opr. 3 K.
- Kl. VI. Tarnowski i Wójcik, Wypisy polskie. Cz. I. Wyd. 3.
Lwów 1903. Opr. 3·30 K.
- Kl. VII. Tarnowski i Wójcik, Wypisy polskie. Cz. I. Wyd. 1—3.
Lwów 1903. Opr. 3·30 K.
Tarnowski i Próchnicki, Wypisy polskie. Cz. II. Wyd.
1—2. Lwów 1896. Opr. 3·60 K.
- Kl. VIII. Tarnowski i Próchnicki, Wyd. pol. Cz. II. (jak w kla-
sie VII).

e) język ruski.

- Kl. IV. Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków.
Lwów 1900. Opr. 2 K.
Барвіньский, Читанка руска для шкіл виділових. Львів
1902. Opr. 1·40
- Kl. V. Podręczniki w I. półr. te same co w kl. IV.; w II. półr.
zaś:
Барвіньский, Виїмки з нар. Літер. XIX. в. для семіна-
рий учительских. Часть I. II. 1902. Opr. 3, 4 K.
- Kl. VI. Барвіньский, Вибір з народної Літератури XIX. в.
для семінарий учетельских. Opr. 3 K.
- Kl. VII. Барвіньский, Виїмки з народної Літератури XIX. в.
Ч. II. Вид. 2—3. Львів 1902 Opr. 4 K.
- Kl. VIII. Огоновский О., Старо-руська хрестоматиш для вис-
ших клас. Львів 1881. Opr. 4·40 K.

f) język niemiecki.

- Kl. I. German-Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy.
Wyd. 5. Lwów 1903. Opr. 1·80 K.
- Kl. II. German-Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy.
Wyd. 4. Lwów 1904. Opr. 2·20 K.
- Kl. III. German-Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla III. klasy.
Wyd. 1—3. Lwów 1902. Opr. 2·40 K.
Petelenz, Deutsche Gramatik. Wyd. 2. Lwów 1904. Opr. 1·80 K.

- Kl. IV. German Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy.
Wyd. 3. Lwów 1904. Opr. 2·40 K.
Jahner, Deutsche Grammatik. Lwów 1903. Wyd. 2. Opr
2·20 K.
- Kl. V. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die V. Kl.
Wyd. 2. Lwów 1902. Opr. 2·80 K.
- Kl. VI. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VI. Kl.
Lwów 1892. Opr. 2 K.
- Kl. VII. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VII. Kl.
Lwów 1893. Opr. 3·30 K.
- Kl. VIII. Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VIII Kl.
Lwów 1894. Opr. 4·40 K.

g) Geografia i historia powszechna.

- Kl. I. Romer, Geografia.
- Kl. II. Baranowski-Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd. 9.
Lwów 1902. Opr. 2·80 K.
Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Cz. I. Wyd.
2. Lwów 1901. Opr. 2 K.
- Kl. III. Baranowski-Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd.
6—9. Lwów 1902. Opr. 2·80 K.
Semkowicz, Opowiadania z dziejów powsz. Cz. II. Lwów
1894. Opr. 2 K.
Rawer, Dzieje ojczyste. Wyd. 2—3. Lwów 1905. Opr. 2 K.
- Kl. IV. Semkowicz, Opowiadania z dziejów powsz. Cz. III.
Wyd. 2. Lwów 1899. Opr. 2 K.
Benoni-Majerski, Geografia austr.-węgier. monarchii. Wyd.
Lwów 1903. Opr. 1·20 K.
Rawer, Dzieje ojczyste (jak w kl. III.)
- Kl. V. Zakrzewski, Historia powszechna. Cz. I. Wyd. 4. Kraków
1902. Opr. 2·40 K.
- Kl. VI. Zakrzewski, Hist. powsz. Cz. I. Wyd. 2—4. Kraków 1902.
Opr. 2·40 K.
Cz. II. Wyd. 2—3. Kraków 1902. Opr. 2·40 K.
» III. » 2 » 1903. » 2·80 »
Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 2—3.
Kraków 1901. Opr. 2 K.
- Kl. VII. Zakrzewski, Hist. powsz. Cz. III. Wyd. 1—2. Kraków
1903. Opr. 2·80 K.
Lewicki, Zarys dziejów Polski... (jak w kl. VI).

- Kl. VIII. Głębiński-Finkel, *Historja i statystyka austr.-węgier. monarchii*. Wyd. 2. Lwów 1904. Opr. 2 K.
Lewicki, *Zarys dziejów Polski*. (jak w kl. VI).

Atlasy: Kozenn-Gustawicz, *Atlas (geogr.)*. Wiedeń. Hölzl. Opr. 6 K.
Putzger-Lewicki-Bojarski, *Atlas (histor.)*. Wiedeń. Pichler. 1903. Opr. 4-50 K.

h) Matematyka.

- Kl. I. Soleski-Fafara, *Arytmetyka na I- i II. klasę*. Lwów 1894. Opr. 1-20 K.
Mocznik-Maryniak, *Geometrya poglądowa*. Cz. I. Wyd. 6—8 Lwów 1904. Opr. 1-50 K.
Kl. II. Podręczniki te same co w kl. I.
Kl. III. Brzostowicz, *Początki arytmetyki i algebry*. Cz. II. Wyd. 2—3. Sanok 1903. Opr. 1 K.
Mocznik-Maryniak, *Geometrya poglądowa*. Cz. II. Wyd. 3—6. Lwów 1902. Opr. 1-50 K.
Kl. IV. Podręczniki te same co w kl. III.
Kl. V. Dziwiński, *Zasady algebry*. Wyd. 2. Lwów 1898. Opr. 3-60 K.
Mocznik-Maryniak, *Geometrya dla wyższych klas*. Wyd. 5. Lwów 1902. Opr. 4 K.
Kl. VI. Podręczniki te same co w kl. V, nadto
Kranz, *Logarytmy*. Kraków 1902. Opr. 1-20 K.
Kl. VII i VIII. Podręczniki te same co w kl. VI, nadto mogą uczniowie posługiwać się według swej woli podręcznikiem:
Kranz, *Zadania i zagadnienia z arytmetyki i geometryi dla klas wyższych*. Kraków 1902. Opr. 3-50 K.

i) Fizyka.

- Kl. III. i IV. Kawecki-Tomaszewski, *Fizyka dla niższych klas szkół średnich*. Wyd. 3. Kraków 1902. Opr. 2 K.
Kl. VII. i VIII. Kawecki-Tomaszewski, *Fizyka dla wyższych klas szkół średnich*. Wyd. 2—3. Kraków 1904. Opr. 3-40 K.
(VII). Tomaszewski, *Chemia*. Wyd. 2—3. Kraków 1901. Brosz. 0-70 K.

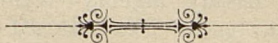
k) Historia naturalna.

- Kl. I. i II. Nowicki-Limbach, *Zoologia*. Wyd. 6—10. Lwów 1903. Opr. 2-20 K.
Rostafiński, *Botanika szkolna na klasy niższe*. Wyd. 1—4. Kraków 1899. Opr. 2-30 K.

- Kl. III. Wiśniowski, Wiadomości z mineralogii dla klas niższych.
Lwów 1903. Opr. 1·60 K.
- Kl. V. Wiśniowski, Mineralogia i geologia. Lwów 1902. Opr.
2·50 K.
Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 2.
przerobione. Kraków 1901. Opr. 3 K.
- Kl. VI. Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich.
Wyd. 1—2. Lwów 1900. Opr. 3 K.

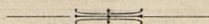
1) Propedeutyka filozoficzna.

- Kl. VII. Nuckowski, Początki logiki ogólnej. 1903. Opr. 2 K
- Kl. VIII. Lindner-Kuleczyński, Wykład psychologii. Kraków 1895.
Opr. 2 K.

XII. STATYSTYKA ZAKŁADU GŁÓWNEGO.

Liczby po prawej stronie u góry umieszczone oznaczają
uczniów prywatnych.

W k l a s i e

	I.				II.			III.			IV.			V.		VI.		VII.		VIII.		Razem	
	a		b		c		d		a		b		c		a		b		a		b		
	a	b	c	d	a	b	c		a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b			
I. Liczba uczniów.																							
W ciągu r. szk. 1903 przyjęto do załt.																							
Z końcem roku 1903 było . . .																							
Z początkiem roku 1904 przyjęto .																							
W ciągu roku szk. 1904 przybyło .																							
Wogóle przyjęto do załtadu . . .																							
1. na podstawie egzaminu wstępnego																							
2. z innych zakładów, a to:																							
a) z promocyą do wyższej klasy																							
b) repentów . . .																							
3. z tutejszego zakładu, a to:																							
a) z promocyą do wyższej klasy																							
b) repentów . . .																							
c) pauzujących . . .																							
Zapisałi się, ale się nie zgłosili do nauki publicznej ani prywatnej																							
Przerwało naukę, występując lub przenosząc się do innego zakładu .																							
W ciągu roku opuściło zakład wogóle																							
Liczba uczniów z końcem roku szkol.																							
a) publicznych . . .																							
b) prywatnych . . .																							
2. Według miejsca urodzenia było:																							
Z Galicji z WKs. Krakowskiem .																							
Z Morawy . . .																							
Z Austrii Niższej . . .																							
Z Rosyi . . .																							

3. Język ojczysty :

Mówiących po polsku było . . .
» » rusku »

4. Wyznanie religijne :

Wyznania rzym. kat.	.
» gr. kat.	.
» orm. kat.	.
» moieższowego	.

5. Wiek uczniów publ:

10	lat	miato	.	.	.
11	»	»	.	.	.
12	»	»	.	.	.
13	»	»	.	.	.
14	»	»	.	.	.
15	»	»	.	.	.
16	»	»	.	.	.
17	»	»	.	.	.
18	»	»	.	.	.
19	»	»	.	.	.
20	»	»	.	.	.
21	»	»	.	.	.
22	»	»	.	.	.
23	»	»	.	.	.

6. Podział prywatystów :

Uczniów prywatnych było	..
Uczenie	..

7. Miejsce pobytu rodziców :

Miejscowych było	.	.
Zamiejscowych "	.	.

W k l a s i e																			
I.				II.			III.			VI.			V.		VII.		VIII.		Razem
a	b	c	d	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	
8. Klasyfikacja za II. płr.:																			
Stopień celujący otrzymało.																			
" pierwszy "																			
Do egzaminu poprawcz. przeznaczono																			
" uzupełn. "																			
Stopień drugi otrzymało																			
» trzeci "																			
9. Opłata szkolna:																			
a) Opłatę całą złożyło :																			
w 1. półroczu																			
w 2. półroczu																			
b) Od opł. szk. było uwolnionych:																			
w 1. półroczu.																			
w 2. półroczu																			
c) Od połowy opłaty szk. było uwoln.:																			
w 1. półroczu.																			
w 2. półroczu.																			
Opłata szkolna wynosiła :																			
w 1. półroczu od uczniów publ. K.																			
Od prywatystów za 2. półr. r. szk. 1903 "																			
w 2. półroczu od uczniów publicz. "																			
Od prywatystów za 1. półr. szk. 1904 "																			
Taksy na duplikaty świadectw K.																			
Taksy wstępne wynosiły K.																			
Datki na środki naukowe K.																			
Datki na fundusz zabawowy K.																			

[illegible]

	W k l a s i e																		
	I.				II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem
	a	b	c	d	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b			
Uzupełnienie klasyfikacji za r. szk. 1903.																			
Do egzaminu poprawczego przeznaczono																			
Otrzymał z Rad sz. kr. pozw. egz. popr.																			
Do egzaminu uzupełniającego przeznacz.																			
Egzamin poprawczy złożyło																			
" uzupełniający złożyło																			
Egzamin poprawczego nie złożyło.																			
Ostateczny wynik klasyfikacji																			
za rok szkolny 1903.																			
Otrzymało stopień celujący																			
" pierwszy																			
" drugi																			
" trzeci																			

XIII. Klasyfikacya uczniów za 2. półrocze 1904.

(Oznaczeni wydatniejszym drukiem otrzymali stopień celujący).

KLASA I A.

Adler Naftala	Hammer Kalmen	Pragłowski Roman
Bielecki Władysław	Harnisch Nuchim	Pronaj Józef
Bigda Józef	Hubicki Michał	Ropij Stanisław
Chuwen Kopel	Katz Jakób	Rosłanowski Tadeusz
Czajkowski Jan	Kornweitz Ozer	Rudnicki Eugeniusz
Czuba Błażej	Kristianpoler Salomon	Sakaluk Paweł
Feldmann Dawid	Mauer Markus	Schleicher Salomon
Glas Joachim	Muzyka Jacek	Schneider Aleksander
Glüker Hersch	Müller Leiser	Wolaniuk Jan
Günsberg Izak	Parille Meylech	Żukowski Andrzej

Do egzaminu poprawczego po wakacyach z jednego przedmiotu przeznaczono 6 uczniów; stopień drugi otrzymało 4 uczniów, stopień trzeci 3 uczniów.

KLASA I B.

Bardaeh Franciszek	Jezierski Zygmunt	Popiel Stanisław
Bargiel Władysław	Joch Antoni	Rosenfeld Edward
Basarabowicz Stefan	Klar Febus	Schnützer Herman
Blezień Mieczysław	Kleiner Bernard	Śliwiński Jan
Czernicki Stanisław	Kurzrock Jonas	Sternschuss Benedykt
Feigenbaum Joel	Maceluch Piotr	Stepień Tadeusz
Felberbaum Elias	Nussbaum Adolf	Truś Stanisław
Freidenthal Izrael	Obmiński Leon	Türk Maurycy
Gromnicki Kazimierz	Ornatowski Leon	Wojtkowski Feliks
Guttmann Leon	Paygert Józef	Zipper Ludwik
Hewański Maryan		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 7 uczniów; stopień drugi otrzymał 1 uczeń.

KLASA I C.

Baran Stanisław	Ehrenfeld Adolf	Kruszelnicki Edmund
Bielanów Tomasz	Ginsberg Jakób	Landesmann Herman
Bomse Jakób	Graban Bernard	Moszeżyński August
Burstyn Nutte	Hölberg Pinkas	Mróz Józef
Czaczkas Hersch	Horowitz Salomon	Muszyński Józef
Diłaj Piotr	Hujda Antoni	Oborski Eugeniusz
Duda Wincenty	Jagiellołowicz Teodor	Pepis Leon

Płaneta Stanisław	Siłka Bolesław	Tennenbaum Marek
Ratzenstein Lazar	Spittal Stanisław	Weinsaft Józef
Rosenblum Aron	Stanek Bogumił	Wolak Stanisław
Schalit Elias	Stefanicki Jan	Żabski Jan

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 3 uczniów; stopień drugi otrzymało 4, trzeci 3 uczniów.

KLASA I D.

Baranowski Karol	Konarski Juliusz	Rogalski Michał
Biernat Jakób	Kondrowski Karol	Schapira Abraham
Dziedzic Błażej	Kozłowski Michał	Stein Izidor
Głowacki Jan	Michalik Kazimierz	Toporowski Michał
Herowski Piotr	Monies Lazar	Uruski Mikołaj
Imber Markus	Nawrocki Maryan	Wacyk Ignacy
Janasiński Tadeusz	Owezars Adam	Wotke Alfred
Janusz Stanisław	Padlewski Sylwester	Zawadzki Władysław
Józwa Franciszek	Presser Abraham	Ziemia Juliusz
Kiwetz Schije	Rembacz Kazimierz	Zygmund Michał

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów; stopień drugi otrzymało 3 uczniów, 2 stopień trzeci.

KLASA II A.

Adlof Artur	Kleiner Berl	Pytel Marcin
Baar Zygfryd	Krupcała Antoni	Rothstein Fiszel
Berger Maksymilian	Mazur Michał	Silberg Maks
Biskupski Zbigniew	Nakoneczny Antoni	Schneider Tadeusz
Drettler Leizor	Nay Stefan	Stadler Majer
Dutkiewicz Piotr	Olchówka Filip	Świrski Jan
Feder Izaak	Pellich Julian	Wolf Samuel
Fröhlich Süsse	Pomorski Stanisław	Zaleski Michał
Heller Leon	Pudles Boruch	Żuliński Stanisław
Kinda Romuald		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 11 uczniów; stopień drugi otrzymało 4 uczniów, stopień trzeci 1 uczeń.

KLASA II B.

Awerbach Anczel	Friemann Izidor	Jankowski Michał
Berger Zacharje	Gajewski Stanisław	Kocaj Walenty
Błaszczyszyn Franciszek	Genser Mojżesz	Koczorowski Roman
Brumer Pinkas	Goldblum Mozes	Kohlberger Tadeusz
Bukowski Alojzy	Habraszewski Stefan	Kopczyński Antoni
Dynowski Karol	Hahn Israel	Kruczek Mieczysław
Dziurman Korneli	Janczewski Leon	Landau Abraham

Langer Hirsch	Peczenik Abraham	Teitelbaum Mojżesz
Laszczyński Tomasz	Piątkowski Jan	Toporowski Wład.
Leimberg Salomon	Rosenberg Elias	Wagschal Wolf
Luka Józef	Rosenfeld Zygmunt	Walków Onufry
Manheim Mojżesz	Safrin Jan	Weintraub Abraham
Misiewicz Michał	Spindel Chaim	Wiejaczka Józef
Moroz Błażej	Tarnowicz Stanisław	Zariczny Maryan

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów; stopień drugi otrzymał 1 uczeń.

KLASA II C.

Bagner Jakób	Krotki Teodor	Raczyński Tadeusz
Berezowski Władysław	Libera Stefan	Rothstein Dawid
Borzemski Franciszek	Margulies Lejzer	Scholz Michał
Chmaj Stanisław	Niemiec Franciszek	Schutzmann Dawid
Cieslik Kazimierz	Oborski Ignacy	Stępień Stanisław
Dorożyński Franciszek	Parnas Hirsch	Stern Józef
Falkenflick Dawid	Pasternak Dawid	Weiser Dawid
Heilpern Jerzy	Piątkowski Franciszek	Wojciechowski Tad.
Hoch Zygfryd	Pineles Oskar	Wojtkowski Tadeusz
Jaryczower Hirsch	Pohorecki Stanisław	Wysocki Władysław
Kisielewski Józef	Pytel Stanisław	Żuława Maryan

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 8 uczniów; stopień drugi otrzymało 2 uczniów.

KLASA III A.

Abend Jonas	Landau Mojżesz	Rohatiner Oswald
Bieler Maks	Lieferant Oskar	Rosenstock Henryk
Dąbrowski Zdzisław	Lippe Nachman	Ruthen Izidor
Figiel Michał	Lityński Maksymilian	Siłka Mieczysław
Fleischman Sylwio	Lityński Wiktor	Skibiński Włodzim.
Hirschdörfer Rudolf	Łukasiewicz Jan	Świteńki Jan
Imber Samuel	Majewski Józef	Szachnowicz Michał
Jezierski Aleksander	Mihilewicz Józef	Türk Filip
Kofler Joachim	Napadiewicz Roman	Weingarten Maurycy
Kwaczyński Wład.		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 2 uczniów; stopień drugi otrzymało 2 uczniów, stopień trzeci 1 uczeń.

KLASA III B.

Altstädter Dawid	Halpern Wilhelm	Schleicher Meyer
Bieberstein Aleksander	Klanper Jakób	Speiser Izak
Chuderski Jan	Matyka Maryan	Superson Jan
Felberbaum Abraham	Maurer Szymon	Śliwiński Witołd
Glasgall Gdalie	Sałaciński Edward	Thaler Izak
Glasgall Józef	Sarnowski Stanisław	Zawadzki Stanisław
Gyps Izaak		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 3 uczniów; stopień drugi otrzymało 3 uczniów, stopień trzeci 2 uczniów.

KLASA III C.

Adlof Włodzimierz	Krokowski Bolesław	Rosenzweig Fryderyk
Banaś Aleksander	Lewites Jakób	Sieteski Włodzimierz
Binder Robert	Mazur Franciszek	Sobolak Ludwik
Blemer Adolf	Michalik Stanisław	Spittal Henryk
Bryk Stanisław	Michel Sylwester	Stern Izrael
Dynes Jakób	Muszyński Julian	Szczepański Sebastyan
Eitelberg Henryk	Perlman Abraham	Taubeles Henryk
Frenkl Bernard	Pohoryles Ludwik	Ujejski Feliks
Goldberg Nasanel	Pudles Fischel	Vogelbaum Samuel
Kawka Stanisław	Pulver Józef	Winnik Tomasz
Kolkiewicz Zdzisław	Rosenfeld Jan	Wysogład Jan
Kozdruń Franciszek		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 5. uczniów

KLASA IV A.

Augenblick Adolf	Herzberg Mojżesz	Rathausier Izak
Berger Henryk	Margulies Wigdor	Rothfeld Maurycy
Birkenfeld Majer	Nussbaum Maurycy	Sommerstein Marcin
Byk Abraham	Olexiński Jerzy	Staniewicz Roman
Doliński Karol	Paradowski Franciszek	Vogl Jerzy
Eckhardt Jan	Pohorecki Feliks	Wendel Izak
Feigenbaum Hire	Pordes Nachum	Winnicki Henryk
Gardecki Maryan	Pytel Dominik	Zakrzewski Jan
Hecht Karol	Raczyński Stanisław	Żurakowski Zygmunt

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów; stopień drugi otrzymał 1 uczeń; stopień trzeci 1 uczeń.

KLASA IV B.

Aszkenazy Mojżesz	Latkiewicz Julian	Pydles Salomon
Feldman Dawid	Lippe Chaim	Rubin Leibisch
Katz Szymon	Łomnicki Maryan	Rubinstein Chaim
Kleinzand Albin	Malicki Mikołaj	Schalit Berisch
Klinger Izrael	Marczak Maryan	Skrypij Józef
Klinger Schaje	Messing Dawid	Tarnowicz Ignacy
Kosser Manio	Nowyk Stanisław	Türk Norbert
Kuczerawy Jan	Pohoryles Markus	Warszylewicz Rudolf

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 5 uczniów; stopień drugi otrzymało 2 uczniów, stopień trzeci 1 uczeń.

KLASA IV C.

Axelrad Adolf	Fränkel Mojżesz	Kurzmann Majer
Baziak Eugeniusz	Fröhlich Adolf	Lewinter Dawid
Błaszkiwicz Mikołaj	Genser Salomon	Lisowski Stanisław
Bodian Jakób	Goldhafer Chaim	Ochs Abraham
Borzemski Eugeniusz	Horowitz Schaje	Peller Zygmunt
Brennholz Zacharye	Jaworezykowski Bol.	Schapira Benjamin
Chmurka Stanisław	Jaworezykowski Tad.	Schnützer Jonasz
Dębowski Czesław	Jaworski Mieczysław	Schützer Izak
Duch Franciszek	Kopczyński Leon	Szwajkowski Tadeusz
Fedorowicz Adam	Kozłowski Jan	Wilezarowski Tadeusz

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 4. uczniów.

KLASA V A.

Balicki Maryan	Kaczkowski Alfred	Rothfeld Leon
Bednarczuk Jan	Kofler Izydor	Rudnik Szymon
Dobrócki Andrzej	Muszyński Sebastyan	Schwarz Tadeusz
Duczyński Jan	Ogrodnik Stefan	Struszkiewicz Piotr
Fried Samuel	Pawlus Alfred	Strutyński Tadeusz
Gawlikowski Józef	Pichurski Maryan	Szypoła Marcin
Grünhaut Jan	Podhorcer Abraham	Teitelbaum Alfred
Habiński Adam	Rapaport Samuel	Weissglas Jakób
Halpern Izrael	Redisch Maksymil.	Zuckerkandel Riven
Janicki Maryan		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów; stopień drugi otrzymało 2 uczniów.

KLASA V B.

Besen Dawid	Landau Salo	Schwebel Abraham
Blaustein Eisig	Lippe Jakób	Silbermann Izrael
Blaustein Nussen	Łuczka Włodzimierz	Skibiński Rudolf
Eichel Modest	Marmorek Mojżesz	Starzewski Józef
Fedorowicz Jan	Mroczkowski Józef	Sygall Chune
Kosiak Tadeusz	Piechurski Bazyli	Wilczek Tadeusz
Kuntze Tadeusz	Rathhauser Salomon	Wojciechowski Karol
Landau Ludwik	Rosenblum Leib	

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 9 uczniów; stopień drugi otrzymał 1 uczeń.

KLASA VI.

Axelrad Maurycy	Kohn Abraham	Solarski Wincenty
Berkowicz Chajem	Kolasz Rudolf	Stesłowicz Mikołaj
Bilewicz Józef	Kondrowski Rudolf	Stroński Fortunat
Bryczkowski Józef	Kosiak Maryan	Swattler Mojżesz
Chrupowicz Stanisław	Löwenherz Marek	Szepeaniszyn Franc.
Eichel Wilhelm	Matyka Adolf	Szłapak Franciszek
Fedorowicz Adam	Morgenstern Schaja	Teitelbaum Adolf
Frenkel Chaim	Moschitz Stanisław	Tomeczuk Jan
Freund Mojżesz	Okoński Ludwik	Warszylewicz Józef
Gomułkiewicz Wojciech	Rothfeld Adolf	Weinstock Jakób
Haliczer Markus	Sas Abraham	Wojciechowski Wład.
Kimelman Markus	Siengalewicz Sergiusz	Zubrzycki Leon
Kleinfeld Józef		

Do Egzaminu poprawczego przeznaczono 7 uczniów; stopień drugi otrzymał 1 uczeń.

KLASA VII A.

Bekesiewicz Paweł	Pomianowski Fran.	Topolnicki Stanisław
Chnurowicz Zygmunt	Postryhacz Michał	Tyczyński Waleryan
Grabowski Kazimierz	Pronyszyn Tomasz	Wątorski Alfred
Köppel Esiel	Pużak Kazimierz	Weishaus Jakób
Kozowyk Stefan	Rohoziński Walery	Winnicki Mikołaj
Łoszniów Oleg	Rudnicki Ignacy	Zakliński Bohdan
Marienberg Bernard	Steinhart Izrael	Zawadzki Wojciech
Mikulski Adolf	Stroński Bronisław	Zubrzycki Włodzim.
Pellich Włodzimierz	Teitelbaum Henryk	

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 7 uczniów; stopień drugi otrzymało 6 uczniów, trzeci 1 uczeń.

KLASA VII B.

Atlas Zygmunt	Krysowaty Joachim	Rakoczy Grzegórz
Babyn Bazyli	Lewicki Bohdan	Rosmarin Józef
Bilak Grzegorz	Malkowski Ludwik	Rottenberg Eisig
Długacz Benzion	Mantel Herman	Schlifka Ezriel
Hahn Fischel	Maurer Filip	Szkolny Michał
Ilewicz Mikołaj	Michalik Władysław	Tchórzewski Kazim.
Ircha Michał	Patatof Juda	Tunis Leon
Kestenbaum Abraham	Raczyński Jan	Weinsaft Salomon
Korenstein Maks		

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 6 uczniów ; stopień drugi otrzymało 5 uczniów.

KLASA VIII A.

Baczyński Bazyli	Eckhardt Stanisław	Müller Noe
Bartosz Emilian	Fischer Gustaw	Nussbaum Mojżesz
Bauer Jan	Fleschner Menachem	Rapaport Jakób
Beigel Józef	Gajewski Tadeusz	Sabuda Edward
Brykowiec Stefan	Harband Elias	Schleicher Mordche
Cegielski Eugeniusz	Hirschhorn Henryk	Schorr Ludwik
Cieśla Stefan	Kapusta Mikołaj	Schwarzmann Abr.
Czubaty Mikołaj	Landau Marcin	Strutyński Włodz.
Czyzka Teodozy	Maciszewski Bolesław	Wohl Herman

KLASA VIII B.

Bajrak Mikołaj	Jampoler Saul	Paporisch Maks
Belemer Jakób	Juźwiak Mikołaj	Rogoszewski Jan
Buczowski Jan	Kaznowski Michał	Sirkes Józef
Czumak Stefan	Kofler Seinwel	Sosiński Alferd
Dubiner Jachiel	Kohn Hersch	Spittal Eugeniusz
Dumka Grzegórz	Kohn Kalmen	Stećko Szymon
Fried Izrael	Kornicki Antoni	Szust Łukasz
Goldapper Salomon	Leiblinger Maurycy	Tymczak Paweł
Górski Władysław	Limanowski Albin	Witoszyński Miron
Hilberg Jakób	Maxymowicz Kazim.	Ziębicki Wiktor

Do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po wakacjach przeznaczono 1. ucznia.

Wynik egzaminu dojrzałości.

W ODDZIALE A.

Baczyński Bazyli	Fleschner Menachem	Rapaport Jakób
Bartosz Emilian	Gajewski Tadeusz	Sabuda Edward
Blaustein Leon (ekst.)	Heyne Tadeusz (ekst)	Schleicher Mordche
Brykowiez Stefan	Hirschhorn Henryk	Schorr Ludwik
Cegielski Eugeniusz	Landau Marcin	Schwarzmann Abr.
Cieśla Stefan	Maciszewski Bolesław	Strutyński Włodz.
Eckhardt Stanisław	Müller Noe	Wohl Herman
Fischer Gustaw	Nussbaum Mojżesz	

Pozwolono poprawić egzamin z jednego przedmiotu po 3 miesiącach 5 uczniom publicznym; reprobowano na rok 1 ucznia publicznego.

W ODDZIALE B.

Bajrak Mikołaj	Kofler Seinwel	Rogoszewski Jan
Belemer Jakób	Kohn Kalmen	Sirkes Józef
Buczkowski Jan	Kornicki Antoni	Sosiński Alfred
Dumka Grzegórz	Leiblinger Maurycy	Spittal Eugeniusz
Fried Izrael	Limanowski Albin	Szust Łukasz
Juźwiak Mikołaj	Maxymowicz Kazim.	Tymczak Paweł
Kaznowski Michał	Paporisch Maks	Witoszyński Miron

Pozwolono poprawić egzamin z jednego przedmiotu po 3 miesiącach 5 uczniom publicznym i 2 eksternistom; reprobowano na rok 3 uczniów publicznych.

Часть адміністративна

Ц. К. ГІМНАЗІЇ ФРАНЦ-ЙОСИФА І.

І. Склад Збору учителів

з кінцем року шкільного 1904.

А.

а) Учителі предметів обов'язкових.

- 1 **Калитовский Омелян**, др. філь., управитель, професор в VІІ. р. службовій, учив мови німецької і історії в кл. VІ. годин в тижни 8
- 2 **О. Бородайкевич Тома**, учитель дійсний, завідатель бібліотеки рускої для учеників, учив релігії в кл. І—VІ, тижнево годин 24
- 3 **Вашкевич Михайло**, професор, завідатель бібл. учительскої, господар кл. Іа, учив мови латинської в кл. Іа, мови рускої в кл. IV'аб, V'аб і VІ, тижн. годин 23
- 4 **Войковский Мечислав**, заступник учителя І. гімн., учив мови польської в кл. Іаб, годин в тижни 4
- 5 **Гуль Теодор**, заступник учителя, учив мови рускої в кл. Іа, географії і історії в кл. Іабв і II аб, разом год. тижн. 20
- 6 **Демчук Григорий**, заступник учителя, господар кл. IIб, учив мови рускої в кл. IIаб, польської в кл. Ів, математики в кл. Іабв, IIб і IIIб, год. тижн. 23
- 7 **О. Дубіцкий Василь**, ісп. заступник учителя, господар кл. IIIб, учив лат. в кл. IIб і IIIб, руск. в кл. IIIаб і польск. в кл. IIб разом годин тижн. 22
- 8 **Коцюба Михайло**, заступник учителя, учив в другім півроці історії і географії в кл. IIIаб, IV'аб, V'аб, год. тижн. 20
- 9 **Крохмальний Іван**, заступник учителя, господар кл. Іб, учив мови лат. в кл. Іб і IIIа, рускої в кл. Іб, польської в кл. IIIб і німецької в кл. IIIб, год. тижн. 23
- 10 **Кубік Вінкентий**, професор ц.к. І. гімназії, учив в другім півроці мови польської в кл. V і VІ, год. тижн. 4
- 11 **Мандичевский Евген**, учитель дійсний, господар кл. V'а, учив мови нім. в IIIа, IV'аб, V'аб, год. тижн. 20

12	Матвіяс Софрон , професор, завідатель габінету фізичного, господар кл. IV б, учив математики в II а, IV аб, V аб і V, фізики в IV аб, год. тижн.	26
13	Мостович Прокіп , професор, господар кл. V б, учив мови лат. в V аб, грецької в V аб, год. тижн.	22
14	Мриц Теофіль , професор, завідатель бібліотеки польської для молоді, господар кл. VI, учив мови лат. в IV б і VI, гр. в VI, польск. в IV аб, год. тижн. —	21
15	О. Патрило Петро , катехит школи виділової, учив мови лат. в кл. I в, год. тижн.	8
16	Ріпнійський Петро , професор, господар кл. IV а, учив лат. в II а і IV а, гр. в IV аб, год. тижн.	22
17	Сидоряк Семен , учитель дійсний, завідатель габінету природописного, господар кл. III а, учив мови польс. в III а, мат. в III а, нат. I—III, V—VI, год. тижн.	25
18	Станецкий Іван , заступник учителя, господар кл. I в, учив мови польської в II а, нім. I абв, год. тижн.	20
19	Янович Николай , заступник учителя, господар кл. II а, учив гр. III аб, руск. I в і нім. II аб, год. тижн.	23

б) Учителі предметів надобовязкових.

1	Калитовский Омелян , як в., учив історії краюї в кл. VI, год. тижн.	1
2	Коцюба Михайло , як в., учив історії краюї в другім півроці в III аб і IV аб, год. тижн.	4
3	Яросевич Бернад , уч. школи реальної, учив рисунків в 2 відділах, год. тижн.	4
4	Левицкий Іван , учив співу в 2 відділах, год. тижн.	4
5	Товариство гімнастичне „ Sokol “ учило гімнастики в 4 відділах, год. тижн.	4
6	Науки французского языка в другім півроці для браку учителя не було, в I. півроці учив того предмету Др. Григорий Величко в 2 відділах а 4 годинах в тижни.	

Б.

Зміни в Зборі учительськім в році шкільнім 1903/4.

Є. Е. п. Міністер в. і о. переніс з ц. к. I. гімн. в Тернополі до тутешного закладу учителя **Евгена Мандичевского** рескриптом з дня 24. серпня 1903 ч. 28392 і іменував заступника катехита **о. Тому Бородайкевича** дійсним учителем тутешної гімназії рескр. з дня 13. лютого 1904 ч. 3.909.

Є. Е. п. Міністер в. і о. переніс професора тутешного закладу Дра. **Григорія Величка** в постійний стан спочинку рескр. з дня 7. грудня 1903 ч. 2275.

Є. Е. п. Міністер в. і о. почислив учителеви **Семенови Сидорякови** до стабілізації оден рік служби, відбутої в характері іспитованого заступника учителя рескр. з дня 30. червня 1903 ч. 17.484.

Ц. к. Рада шкільна краєва перенесла з тутешного закладу до ц. к. гімназії в Сяноці заступника учителя **Климентія Клебера** рескр. з дня 30. червня 1903 ч. 30.301, а увільнила від служби заступника учителя **о. Івана Дженджеру** рескр. з дня 27. липня 1903 ч. 25.203.

Ц. к. Рада шкільна краєва перенесла до тутешного закладу з ц. к. гімназії в Бережанах заступника учителя **Івана Крохмального** рескр. з дня 4. червня 1903 ч. 26.123, а заступника учителя в ц. к. II. гімназії в Коломії **Івана Демчука** рескр. з дня 4. серпня 1903 ч. 26.183.

Ц. к. Рада шкільна краєва іменувала заступниками учителів в тутешнім закладі: **о. Петра Патрила**, гр. кат. катехита школи Виділової мужескої, рескр. з дня 24 липня 1903 ч. 21.471; **Теодора Гуля** рескр. з дня 21. серпня 1903 ч. 22.411; **Івана Станецкого** рескр. з дня 17. вересня 1903 ч. 30.528; **Михайла Коцюбу** рескр. з дня 4. січня 1904 ч. 43.546.

Ц. к. Рада шкільна краєва признала перший додаток п'ятилітний професорови **Михайлови Вашкевичови** рескр. з дня 17. вересня 1903 ч. 31.941, професорови **Софронови Матвіясови** рескр. з дня 30. падолиста 1903 ч. 44.813 і професорови **Прокопови Мостовичови** рескр. з дня 4. червня 1904 ч. 19.564.

Ц. к. Рада шкільна краєва поручила виголошуванє третої екзорти заступникови учителя **о. Васи́леви Дуби́цкому** рескр. з дня 4. серпня 1903 ч. 10.871.

Ц. к. Рада шкільна краєва уділила з причини недуги відпустку до кінця I. півроку професорови **Теофілеви Мрицови** рескр. з дня 4. січня 1904 ч. 46.776. В ціли заступлення хорого професора перенесла ц. к. Р. ш. к. до тутешного закладу заступника учителя ц. к. II. гімназії в Перемишлі **Семена Гуменюка** рескриптом з дня 2. грудня 1903 ч. 45.642, позаяк однак перенесений зрезигнував, перервав проф. Мриц уділений урльоп 11. січня 1904. Науку польского язика в кл. V. і VI. обняв по ним від дня 2. грудна 1904 професор ц. к. I. гімназії **Вінкентий Кубік** на основі рескрипту ц. к. Р. ш. к. з дня 19. грудня 1903 ч. 47.251.

II. Плян науки.

Кляса І. А. Б. і В.

Релігія: 2 год. на тиждень. Катехизм А. Тороньского, 3 вид.

Язык латинський: 8 год. на тиждень. Граматика Дра Самолевича-Цеглиньского. Вправи: Шейндлер-Цеглиньский. Перероблено весь материял. — Від другої половини жовтня що тижня шкільна письменна вправа; в 2. півроці раз на місяць домова.

Язык руский: 3 години тижнево. З граматики Коцовского-Огоновского перероблено правопис; взято науку о будові речення, о іменах і о дієслові, науку о реченні поєдинчим і зложенім і науку о знаках перепинання. З читанки перечитано всі важнійші уступи. Меморовано кільканайцять уступів поетичних. — В І. півр. були самі диктати що тижня, в II. півр. що тижня оповіданє або опись на вправу шкільну, на переміну з диктатом.

Язык польський: 2 год. на т. після граматики Конарского і читанки польської на І. клясу. Вправи орфографічні і стилістичні що дві неділі.

Язык німецкий: 6 год. т. після вправ Германа-Петелєнца-Калитовского. Що тижня письменна шкільна вправа.

Географія: 3 год. на т. після підручника Беноніого-Матієва. Ученики рисували схематичні очерти на таблиці і в зошитах.

Математика: в І. півр. 3 год. на т. арифметика, в II. півр. на переміну арифметика і геометрия. Вправи домашні на кожду год.; 4 вправи шкільні. Підручники: Огоновский Учебник арифметики ч. І.; Мочник-Савицкий Наука геометрії ч. І. Чотири операції числами цілими і десяточними, спільна міра і многократь. Чотири операції дробами. Геометрия в II. півр. Поняття основні тіла, поверхні, лінії, точки; коло; кути і лінії; трикутник.

Істория природи: 2 год. на т. Зоольогія І. півр. ссавці, а з комах: хрущі. II. півр: прочі комах. Ботаніка: козельцеваті, мікдаловаті, рожеваті, малиноваті, ябловаті, мотильковаті, лелієваті і пальми. Зоольогія Івана Верхратского і ботаніка Ростафіньского-Верхратского.

II. Кляса А і Б.

Релігія: 2 год. на тиж. Істория бібл. старого завіта після А. Тороньского II. вид.

Язык латинський: 8 год. на т. Повторено після грамат. Самолевича-Цеглиньского II. вид. правильні відміни. Взято науку о неправильних відмінах і о частицях; асє. і nom. cum infin., ablat. absolut., gerundium, gerundivum і coniug. periphr.; до того відповідні вправи в перекладаню з книжки Самолевича-Коцовского. Що тижня шкільна вправа письменна, що 4. т. дом.

Язык руский: 3 год. на т. Грам. як в I. кл. Повторено науку о поєдинчім реченю і згоді слів. Взято науку о рівнорядних і підрядних реченнях. Доповнено науку о деклінациях і кон'югациях, о звуках, правописи і перепинаню. З читанки для II. кл. перероблено з малими виїмками всі уступи прозаїчні і поетичні, б удьто в школі, будьто яко приватну лектуру. Меморовано 20 уступів. Місячно 3 вправи письменнішкільні на переміну з домовими; — кілька диктатів.

Язык польский: 2 год. на т. Елементарна наука о зложенім реченю; повторенє і доповненє елементарної науки о формах. Наука правописи і інтерпункції. Читанє після читанки, оповіданє і деклямація. Вправа письменна що два тижні; вправи ортографічні в міру потреби.

Язык німецкий: 5 год. на т. З вправ німецких Германа-Петелєнца-Калитовского для II. кл. перероблено весь матеріал. Що тиждень шкільна вправа, раз на місяць домова.

Географія і історія: 4 год. на т.; 2 год. іст. віків старинних, 2 год. геогр. Азії, Африки, полудневої і західної Європи. Географію учено після учебника Калитовского, історію після підручника Семковича-Льницького ч. I.

Математика: 3 год. на т., на переміну арифметика і геометрія. Учебник як в I. кл. Арифметика: Діланя звичайними дробами; переміна дробів десятичних на звичайні і на відворот; відношеня і пропорції; правило трох; рахунок процентів і дисконту. Геометрія: Симетральні ліній і кутів; пристайність трикутників враз з приміненєм; коло; чотирикутники і багатокутники. Вправи письменні ак в I. класі.

Історія природи: 2 год. на т. Учебник як в I. кл. В I. півр. Зоологія: птиці, гади, земноводники і риби; багатоножки. II. півр.: науковці, скаралуники, хробаки, мякуни, іглоськірці, безкишочні, первістники. Ботаніка: Зложені, базькові, трави, шпилькові, ператні, папоротні, мховці, гліни і гриби.

Кляса III. А і Б.

Релігія: 2 год. на т. Історія біблійна нового завіта після Тороньського.

Язык латинський: 6 год. на т. Підручники: Самолевич-Солтисік-Огоновський грам. лат. ч. II. Прухніцький-Огоновський Вправи лат. для III. кл. Cornelius Nepos в виданю Людвіка Саля. З грам. повт. про accus. і nom. c. inf., abl. abs. і coniug. periphr., gerundium і gerundivum; опісля взято науку о відмінах в цілості в сполученю з відп. уступами вправ. Прочитано Arist. Cimon. Eram. Pelop. Miltiad. Themist. Alcib. Hannibal. Що місяця 2 вправи письменні шк., і дом.

Язык грецький: 5 год. тижн. Учебники: Грам. грецка Фідерер-Мандибур-Цеглиньський. Вправи гр. Вінковський-Таборський-Цеглиньський. Замітки вступні про азбуку, довгість складів і наголос. Відміна імен і дієслів до verb. на рл. Вправа письм. що 14 днів, на переміну дом. і шк.

Язык руский: 3 год. т. Грам. руска: Стоцький-Гартнер. Наука про відмінки, декл. і невідмінні части мови. — З читанки для III. кл. перероблено всі важніші уступи, кільканайцять поетичних меморовано. Що 14 днів вправи, на переміну дом. і шк.

Язык польський: Małeckі Gram. polska. Czubek-Zawiliński Wyp. dla kl. III. З читанки для III. кл. перероблено всі важніші уступи. Меморовано 11 уступів. З граматики взято науку про відмінки, декл. і невідмінні части мови. Що 14 днів вправи, на переміну домашна і шкільна.

Язык німецький: 4 год. т. З грам. взято науку про родівник, правильну відміну іменників і дієслів, довгість і короткість самозвуків, науку про відмінки і предмет приіменниковий. З вправ для III. кл. перероблено поміщений там материял. Крім того оповіли ученики казку Гавфа »Geschichte vom Kalif Storck«. і »Geschichte vom Gespensterschiff«, »Der kleine Muck« і »Der Zwerg Nase«. Вправи письменні що 14 днів, на переміну домова і шкільна.

Географія і історія: Після учебника географії Калитовського взято краї північної, середньої і східної Європи, географію Америки і Австралії. Науку оперто головнo на рисунку. З історії (учебник Семковича-Ільницького ч. II.) представлено вдачу і діла 40 середновічних лиць.

Математика: Огоновський, Учебник аритметики ч. II. Чотири операції числами альгебраїчними, многочленами і дробами альгебраїчними. Підношене біному до квадрату і витягане кореня другої степені. Геометрія: рівність фігур. Помір

многокутників і кола. Геометричні пропорції. Подібність трикутників і многокутників. — Вправи дом. на кожду год.; впр. шк. 4.

Історія природи: I. піврік фізика (Огоновский, Учебник фізики). Прикмети тіл. Наука о теплі. Хемія. — II. півр. мінеральогія (Ломницький-Верхрацкий II. вид.). Важніші роди мінералів.

Кляса IV. А і Б.

Релігія: Літургіка грецько-католицької церкви після 2. видання учебника А. Тороньского.

Язык латинський: 6 год. т. Caes. Bell. Gal. I, IV. с. 20 — 37, VII. після вид. Терліковського Будова гексаметра. Ovid. Chaos in quatt. distinguitur elementa і вибрані вірші взірцеві після видання: Grysar-Ziwsy-Skupniewicz. З граматики складня дієслова. Задач що місяця 3 а то і домова і 2 шкільні.

Язык грецький: 4 год. т. Вінковський-Таборський - Г. Цеглиньський: Грецькі вправи на III і IV. кл. Грам. Фідерер-Мандибур і Р. Цеглиньський. Дієслова на р, неправильні дієслова на ω що важніше зі складні. Що місяця 1 задача дом. і шк.

Язык руский: 3 год. т. Стоцкий-Гартнер Грам. руска. Кон'югація, складня речення, віршоване. З читанки для IV. кл. перероблено всі уступи, кільканайцять поетичних меморовано. Що 14 днів вправи письменні, на переміну дом. і шк.

Язык польський: 2 год. т. Систематична наука кон'югації і складні в обемі дієслова; речення зложені, періоди, віршоване. Читане вибраних уступів з читанки. Мемороване. Вправи письменні як в кл. III.

Язык німецький: 4 год. в т. Граматика: Подрібна наука про речення рівнорядно і підрядно зложені. З Вправ для IV кл. перероблено поміщений там материял. Ученики оповіли казки Гавфа, іменно: »Die Sage vom Hirschgulden«, »Die Gesch v. d. abgehauenen Hand« Die Höhle von Steenfol«, »Abner, der Jude, der nichts gesehen hat«, і »Der junge Engländer«, призначених на домашню лектуру. Вправи письменні що 14 днів, на переміну домашні і шкільні.

Географія і історія: 4 год. т. Після учебника Беноні-Маєрський-Полянський Географія Австро-Угорської монархії, взято весь поміщений там науковий материял. Виконувано на таблиці

схематичні очерти форм прямовісних і пологих поодиноких країв коронних. — Історію новітню взято до кінця після підручника Семковича-Полянського.

Матиматика: 3 год. на т. на перемену арифметика і геометрия Книжки як в кл. III. Арифметика: Розв'язуванє рівнань I. степеня о одній і більше незвісних, уставлюванє такихже рівнань, рахунок провізійний, речинцевий, спілки і змішки, чисті рівняня II. і III. степеня і зложене правило трох, рахунок відпровізийний, підношенє чисел десятичних до 3-ої степені і добуванє 3-ого кореня з тихже. Задачі 2 як в I. клясі. Геометрия: Стереометрия.

Фізика: Магнетизм, електричність, механіка тіл цїпких, текучих і воздушних; акустика і оптика; основи астрономії — після книжки II. Огоновского.

Кляса V. А. і Б.

Релігія: Догматика основна і Апольогетика після учебника А. Тороньского.

Язык латинський: 6 год. на тиждень (5 лект. і грам. і стилістичні вправи). Лектура: а) Т. Livii ab urbe cond. lib I; lib. XXI. 1 — 31; б) Р. Ovidii Nasonis Metamorphoseon: Quattuor aetates, Diluvium, Deucalion et Pyrrha, De Philemone et Baucide. De Niobes eiusque liberorum interitu, Ex libris Fastorum: Carmentalia, Quinquatrus maiores, Tubilustrium, De ariete in caelum elato, De Roma condita et de Remi interitu; ex libr. Tristium: Ovidius de vita sua; Ex Ponto epist. Maximo Cottae. З граматики перероблено стилістичні прикмети латинської мови в обсягу імени. Задача 1 на місяць, послідна з мови латинської на руску.

Язык грецкий: 5 годин на тиждень (4 лект. і грам.) Лектура: а) з Ксенофонта Анабазі (вид. Фідерера) прочитано уступи: 1, 2, 13, 16, Κύρου παδεία: уст. 1. 2. і 6. б) з Гомерової Іліади прочит. кн. I. і III. З граматики повторено науку про форми і перероблено науку про відмінки. Задачі 4 шкільні, послідна з мови грецької на руску.

Язык русский: З читанки К. Лучаковского перечитано взірці всіх родів поезії і прози, а при читаню поетичних уступів познакомлювано учеників з тропами і фігурами. Деякі поезії меморовано. Приватна лектура: Прозові і поетичні уступи з тої самої читанки; крім того Івана (Нечуя) Левицького Світогляд українського народа, два оповіданя Марка

Вовчка, Історію в житєписях Костомарова том I. і Квітки Основяненка Марусю. Задач на піврік 7.

Язык польский: Читанє і пояснюванє взірців поезії і прози після підручника »Próchnieki. Wzory prozy i poezyi.« — Перечитано в цілості »Pan Tadeusz« — кращі виїмки мєморовано. Короткі відомості історично-літературні о писателях. — Вправ письменних 12.

Язык німецкий: 4 год. в тижми. Перероблено материял книжки: Petelenz-Werner Deutsches Lesebuch für die V. Klasse, з деякими пропущєнями Деклямації. Крім того оповідали ученики казки Гавфа, призначені на домашню лектуру. Вправи письменні що 3 тижні, на переміну домові і шкільні.

Географія і історія: 3 год. тижнево. З історії старинних віків взято (після Закшевского-Барвіньского т. I.) до Гракхів.

Математика: 4 год. тижнево, на переміну альгебра і геометрія. Книжки Мочніка-Савицкого. Альгебра: Чотири головні ділання числами загальними; подільність чисел, сп. міра і многократъ; дроби звичайні і десяточні; відношеня і пропорції враз з приміненєм; рівняня I. стєпеня о одній і більше незвісних. Геометрія. Плєніметрия. — На кожду годину вправи домові; задач шк. на піврік 3.

Історія природи: 2 год. тижнево. В I. півроці Мінеральогія систематична (після підручника Бішінга-Полянського). В II. півроці Ботаніка систематична, з увзлядненєм найважніших заснов фізіології і анатомії рослин. Географічне розпросторонєнє рослин після підручника Ростафінського-Верхратского.

Кляса VI.

Релігія: Торонський. Догматика частна.

Язык латинський: 6 годин на тиждєнь: 1 год. граматики, 5 год. лектури. Прочитано Sallust. bellum Jugurth.; Ciceronis in Catil. I. Vergil. Ecl. I.—V., Georg I 1—5; Laudes vitae rusticae, Laudes Italiae. Aeneid I. Лєктура приватна: Cic. in Cat. II. III. Verg. Aen. II. — Розмови латинські на підставі лектури. З граматики повторєно науку о часах і способах. Вправи стилістичні на підставі лектури. Що місяця задача шкільна.

Язык грецкий: 5 год. на тиждєнь: 1 год. граматика, 4 год. лектури. Прочитано з Гомерової Іліади. VI IX. XVIII. XXIII., приватно XVI. З Ксєнофонта памятників. »Оборона Сократа« і »Гєракль на розстайних дорогах«. З Геродота

книгу VIII. З граматики о приіменниках, часах і способах на вправах укладаних з лектури. Задачі як в клясі V.

Язык руский: 3 год. тижнево. Перероблено приписаний материял з Хрестоматії Ом. Огоновского; меморовано кілька уступів з поеми «Слово о полку Ігоревім». Приватна лектура: Історія в житєписях Костомарова — Ол. Барвіньского том III і VII; Н. Устияновича Местъ верховинця. Задач на піврік 7.

Язык польский: 2 год. тижнево. З літератури і лектури взято до р. 1796. після кн. »Tarnowski - Wójcik Wypisy polskie, cz. I.«; деклямація. Задач на піврік 5.

Язык німецкий: 4 год. тижн. Теорія поетики на основі відно-сних уступів вправ Вернера-Петеленца. Лектура курсори-чна: Achim v. Arnim Der tote Invalide. Лектура домашня: I піврік Ad. v. Chamisso: Peter Schlemihls wundersame Ge-schichte, II. півр. Göthe Hermann und Dorothea. Задачі як в кл. V.

Географія і історія: 4 год. тижн. Історія римска від Іракхів і історія середновічна після учебника Закшевского-Бар-віньского. В другім півроці з історії краю родинного після уч. Левицкого-Матієва взято історію галицької Руси до р. 1340.

Математика: 3 год. тижнево. Альгебра. Степені, коріні, льяга-ритми і рівняня другої степені. Геометрія: стереометрія а з гоніометрії до розвязки трикут. острокутних. Задачі шк. як в кл. V.

Історія природи: 2 год. тижнево. Антропология з увзглядненєм гістольогії і фізіольогії. В другім півроку систематика зо-ольогічна після підручника Шміда-Полянського.

III. Теми до виробів письменних.

(Теми шкільних виробів означені зьвіздкою.)

А. 3 рускої мови.

Кляса V а.

1. Опис пожежі. 2. Причина спору mezi Ахильом і Ага-мемноном.* 3. Схожости і ріжниці між VI. піснюю Одисеї а Кулішевою ідилею »Орися«. 4. Короткий зміст оповідання Марка Вовчка »Сестра«.* 5. Хосен желіза. 6. Короткий зміст Шевченкової поеми »Москалева криниця«.* 7. Значіне Львова в XV. в. 8. Виказати прикмети легенди на легенді М. Шко-

личенка »Богатий Марко«.* 9. О скільки житєпись Байрона пригадує нам на Т. Шевченка? 10. Гриби в господарстві природи.* 11. Які наслідки для культури кийвської Руси мало введенє християнства. 12. Овід пращає ся з Римом.* 13. Похоронні звичаї на Руси. 14. Провідна думка Шевченкової поезії »Лічу в неволі«.*

Кляса V б.

1. Як V а. 2. як V а. 3. Осінні занятя селянина. 4. Утеча Ігоря з половецької неволі.* 5. Битва під Кунаксою. 6. Провідна думка казки з народного поля »Княгиня я кобзарь«.* 7. Як V а. 8. 9. 10. 11. як V а. 12. Мит про Ніобу.* 13. як V а. 14. Житє ростин.

Кляса VI.

1. Золото а желізо. 2. Провідні думки в Мономаховім »Поученію дітям«.* 3. Заслуги Октавіяна Августа для римської держави. 4. Осліпленє теребовельского князя Василька.* 5. Пустина а море. 6. О гробі господнім в Єрусалимі.* 7. Ощадний а скупий. 8. Битва під стінами города Ярославя.* 9. Біг ріки а людске житє. 10. Битва під Дубровним.* 11. Значінє св. Бернгарда з Клерво. 12. По чім пізнати правдивого приятеля?.* 13. Похід Івана Сірка на Крим. 14. Похорони Івана Золотаренка.

Б) 3 польської мови.

Кляса V.

1. Dożynki na Rusi. 2. Rozmowa Litawora z Rymwidem.* 3. Starożytny Egipt i jego pamiątki. 4. Powrót Tadeusza ze szkoły.* 5. Geneza »Ojca zadżumionych«. 6. Pogrzeb miecznika Rożańskiego.* 7. Jak przyszło do kłótni w zamku Horeszków. 8. Wpływ mowy ojczystej na duszę wygnańca (Na podstawie noweli Sienkiewicza p. t. Latarnik).* 9. Staw tarnopolski. Opis. 10. Papkin w poselstwie u Rejenta.

Кляса VI.

1. Przyroda w jesieni. 2. Jak Rey każe wychowywać młodego szlacheica.* 3. Pożegnanie Hektora z Andromachą. (Na podstawie lektury greckiej). 4. Charakterystyka ks. Kordeckiego. (Na podstawie lektury domowej.) 5. Znaczenie Jana Kochanowskiego w literaturze polskiej.* 6. Charakterystyka Urszulki Kochanowskiej.* 7. Ogród а szkoła. 8. Zdać sprawę z sielanki Szymonowicza p. t. Zalotnicy. 9. Wykazać ważniejsze cechy literatury polskiej okresu III. Na podstawie czytanych wyjątków. 10. Krasicki jako satyryk.*

В) З німецької мови.

Кляса V а.

1. Das Leben der Sklaven in Rom. (Im Anschlusse an das Lesestück »Androklos u. sein Löwe«).* 2. Wie ich meine Ferien zugebracht habe? (Ein Brief an einen Freund). 3. Die Gründung Roms. (Nach Livius).* 4. Ein Begräbnis auf dem Lande. (Eindrücke des Schülers). 5. Wie fasst Solon das menschliche Glück auf? (Auf Grund des Gedichtes »Die Glücklichen« v. Ernst v. Feuchtersleben).* 6. Der heilige Nikolausabend. 7. Die Bürgerschaft. (Inhaltsangabe).* 8. Das Griechische Theater. (Auf Grund des Anschauungsunterrichtes).* 9. Achills Klage über den Tod seines Freundes Patroklos. (Auf Grund des Lesestückes. »Thetis und Achilles«). 10. Des Vogels Rat. (Grundgedanke).* 11. Die ersten Frühlingstage auf dem Lande. 12. Niobes Schicksal. (Auf Grund der lat. Schullektüre).* 13. Ein Sommerauflug in's Freie. (Im Anschlusse an die Erzählung. »Des Stadtkindes Bergfahrt«). 14. Die Reise und der Tod des Ibykus. (Auf Grund des Gedichtes »Die Kraniche des Ibykus«).*

Кляса V б.

1. Das Leben der Sklaven in Rom. (Im Anschlusse an das Lesestück »Androklos u. sein Löwe«).* 2. Wie ich meine Ferien zugebracht habe? (Ein Brief an einen Freund). 3. Die Gründer Roms und ihre Schicksale. (Auf Grund der lateinischen Schullektüre).* 4. Mein Sonntag. (Aus dem Leben eines Gymnasialschülers). 5. Die Gerechtigkeit. (Inhaltsangabe).* 6. Der St. Andreasabend. 7. Welche Hindernisse hatte Möros auf dem Rückwege nach Syrakus zu bestehen? (Auf Grund des Gedichtes »Die Bürgerschaft«).* 8. Ein Blick auf die Hauptgebäude Athens. (Auf Grund der Schullektüre).* 9. Ein Mutterherz. (Auf Grund des Lesestückes »Thetis und Achilles«). 10. Des Vogels Rat. (Inhaltsangabe).* 11. Der Frühling in der Stadt. 12. Die Sintflut. (Auf Grund der lat. Schullektüre).* 13. Das Innere des römischen Hauses. (Am Faden des Lesestückes »Das altrömische Haus« und der Schiller'schen Elegie »Pompeji und Herkulanum«). 14. Die Macht des Wissens. (Auf Grund des Gedichtes »Die Kraniche des Ibykus«).*

Кляса VI.

1. Telemachs Empfang in Lakedaimon. Ein Kulturbild aus dem homerischen Zeitalter (Odys. IV.) 2. Kudruns Leiden in der Gefangenschaft.* 3. Durch welche Mittel erzielt Dante die dichterische Wirkung im dritten Gesange der »Göttlichen Komödie«. 4. Woran ist die Abhängigkeit der vertikalen Gestalt Ostgaliziens von dem geologischen Bau des Landes ersichtlich (Am Faden des Le-

sestücker »das podolische Dniestergebiet«.* 5. Die Charybde bei Homer (Odys. XII. 234 — 244) und bei Schiller (Taucher 31 — 43; 97 — 132). 6. Wie nützt Reineke die Schwächen seiner Gegner aus.* 7. Eigenschaften eines fahrenden Ritters nachzuweisen an Don Quixote.* 8. Otto des Grossen Bedeutung für Deutschland und Europa. 9. Der doppelte Sieg des Johanniteritters (nach dem Schiller'schen Gedichte »Der Kampf mit dem Drachen«*.) 10. Es sind die volkstümlichen Züge in dem Märchen »Dornröschen« nachzuweisen. 11. Wie erscheint uns Rudolf von Habsburg in Schillers gleichnamigem Gedichte.* 12. Die Familie des Wirtes in Göthes »Hermann und Dorothea«. 13. Gedankengang und Grundgedanke in der Götheschen Parabel »Adler und Taube«. 14. Folgen der Eroberung Konstantinopels durch die Türken.

VI. Товариства заповомові.

Справою опіки над молодежию шкільною занимали ся дві інституції: »Товариство шкільної помочи св. Николая« і »Руска Бурса«. Діяльність Товариства шкільної помочи обмежена статутово виключно до учеників гімназії Франц-Йосифа; в Рускій Бурсі містить ся також невелике число учеників иньших шкіл.

1. **Шкільна поміч св. о. Николая** є товариство молоде, бо засноване доперва в цвітінні 1902. В році справоздавчім розширило круг ділання вітворенем відділу мундуркового в маю 1904 р. Спрованжено на разі сукна за 1200 К і обчислено ціну мундурків в той спосіб, щоб кожний дванайцятий мундур припав одному бідному ученикови даром. Згоджено кравця, котрого робітня займає ся виключно роботою для Товариства.

Товариство св. о. Николая улекшує також молодежи набуванє шкільних книжок. Покуплені Товариством книжки розбирають ученики і звертають довжні квоти в догіднім для них часі і під догідними условинами; дальше дістають бідні ученики за уділений Товариству рабат книжки даром або по знижених цінах. В році справоздавчім обділено книжками 209 учеників а продано 868 книжок за суму 1403.51 корон. Бібліотека товариства числить 467 шкільних книжок, порозпозичуваних між бідних учеників.

Стан фондів Товариства від 1. вересня 1903 до 15. червня 1904 виносив:

А.) В ПРИХОДАХ:

1. Злишка касова з р. шк. 1902/3	-	138'06	Кор.
2. Від Інституцій і Добродіїв виплинуло	-	772'70	»
3. » Членів Товариства	-	112'70	»
4. » Збору учителів	-	42'58	»
5. З пушки учеників	-	9'59	»
6. Зворот позичок	-	74'60	»
7. При вписах по вакациях	-	116'63	»

Разом - 1266'86 Кор.

Б.) В РОЗХОДАХ:

1. На одіж видано	-	41'60	Кор.
2. » обув	-	23'—	»
3. » харч і комірне	-	135'99	»
4. » ліки	-	153'13	»
5. » прибори шкільні	-	53'20	»
6. » фонд мундурковий	-	307'37	»
7. Розпозичено між учеників	-	352'96	»
8. Інші підмоги (на дорогу, оплата шк.)	-	47'80	»
9. Скріплене фонду книжкового	-	40'—	»
10. Адміністрация, видатки дрібні	-	10'07	»

Разом - 1165'12 Кор.

Стан каси виносив дня 15. червня, в котрім то дни предложено Білянс товариства Виділови краєвому 101'74 корон.

На квоту, наведену в позиції 2. приходів, зложили ся слідуочі Інституції: Рада міста Тернополя 100 К, Соїм краєвий 200 К (на рік 1903 і 1904), Товариство повітове кредитове в Тернополі 100 К, Товариство взаїмного кредиту »Дністер« 75 К, Виділ повітовий в Збаражи 30 К, Каса щаднича і зада-ткова в Струсові 20 К.

Більші квоти жертвували в посліднім шкільнім році сліду-ючі Добродії: Др. Атаназій Сьвістун з Тернополя 60 К, о. Се-верин Матковский з Босир 30 К, о. Омелян Ваньо з Заланова 20 К, о. Іван Колянковский з Білої 13 К, сов. Роман Алексевич з Угнова 10 К, Др. Омелян Калитовский 10 К.

Незалежно від Товариства св. Николая узбирано дорогою складок 100 К. на удержанє одного хорого ученика в заграни-чній санаторії. Вислід одномісячного побуту в санаторії був дуже користний: ученик вернув до школи скріплений і сьвіжий. Рівнож незалежно від Товариства переслала Дирекция Каси щад-ничої в Тернополі до диспозиції Управителя для бідних уче-ників тутешної гімназії 150 корон.

2. **Руска Бурса в Тернополі** зазначила в біжучім році адміністраційнім і шкільнім в своїм розвитку великий крок вперед. Іменно вибудовано коштом 38.000 корон нове крило о забудованій поверхно́сти 525 m², переви́сшаю́че об́ємом дотепері́шній будинок, так що з роком шкільним 1904/5 найде в Бурсі приміщенє 120 питомців. В році шк. 1902/3 мешкало в Бурсі 58 питомців; в році шк. біжучім, щоб хоч в частині відповісти збільшеному попиту, прийнято питомців 83; 20 з них приміщено на філії. Даром удержувала Бурса 13 бідних питомців. З числа 83 питомців 75 є учениками рускої гімназії. При клясиф. в I. півроці 15 з них одержало відзначаючий, 55 перший а 5 другий степе́нь. Безпосередний нагляд над учениками, мешкаючими в головнім будинку і на філії починає в руках учителів тутешної гімназії.

V. Розпорядження властей.

відносячі ся до гімназії Франц-Йосифа.

Є. Е. Пан Міністер в. і о. рескриптом з дня 16. мая 1903 ч. 7279 признав 400 корон надзвичайної дотації на покупку взірців і моделів до науки рисунків в б. р. шк.

Рескриптом з дня 28. падолиста 1903 ч. 17.558 визначив Є. Е. Пан Міністер в. і о. титулом надзвичайної підмоги на средства наукові квоту 13.500 корон, платних в р. 1904 і 1905 по 6.750 корон, однак під усли́вєм законода́тного заво́тованя сеї квоти.

Є. Е. Пан Міністер в. і о. рескриптом з дня 21. мая 1903 ч. 41.401 підніс ремунерацию за науку гімнастики з 400 на 800 корон річно.

Ц. к. Рада шкільна краєва рескриптом з дня 25. вересня 1903 ч. 33.808 визначила середню міску церков на місце відбування Богослуженя для учеників тутешної гімназії замість церкви «над ставом», де Богослуженя відбувались давнійше.

VI. Хронїка закладу.

Рік шкільний розпочав ся дня 3. вересня 1903 торжественним Богослуженєм в парафіяльній церкві.

Іспити вступні до першої кляси відбули ся дня 14. липня і 1. вересня 1903. До того іспиту приступило в обох речинцях

87 учеників шкіл публичних і 78 приватистів, разом 165 учеників, більше о 41 чім в році минувшім; зложило іспит 149 учеників, репробовано 16, в тім числі 4 учеників публичних і 12 приватистів.

В прочих клясах зголосило ся 4 учеників до іспиту вступного в протягу шкільного року 1903/4; іспит сей зложили всі 4 з користним успіхом.

З шкільним роком 1903/4 прибула кляса VI. До всіх кляс записало ся 497 учеників публичних; їх поділено зразу на 11 відділів; позаяк однак 57 учеників V. кляси не могло найти відповідного до числа учеників приміщення, отворено дня 3. жовтня новий 12. відділ, а поділ учеників закладу на 12 відділів затвердила ц. к. Рада шкільна рескриптом з дня 21. жовтня 1903 ч. 37.578. Хоч число учеників трох иньших кляс переходило нормальну цифру 50, не можна було отворити для недостатку убікацій більше відділів.

Убікації шкільні містили ся в двох будинках; канцелярию Управителя, сальо конференційну, габінет фізикальний і природописний, бібліотеку і 9 кляс перенесено 14. вересня 1903 з будинку о.о. Домініканів до будинку давнійшої реальної школи, нанятого від магістрату міста Тернополя за 6000 К. річного чиншу; одноразові кошта адаптації преліміновано на 5000 К.

Три кляси лишили ся в давнішій будинку домініканьскім (давніше конвіктовім єзуїтскім) поруч кляс занятих учениками ц. к. I. гімназії.

Екзорти відбувались в році шкільнім 1903/4 в трох відділах, для відділу I. і III. в будинку шкільнім по Службі Божій о годині 8^{1/2}, для відділу II. по причині недостатку відповідної салі в шкільнім будинку в каплиці поконвіктовій в навечеріє неділь і свят.

Дня 4. жовтня 1903, яко в день імянин **Найяснішого Пана** відбуло ся торжественне Богослуженє в церкві парафіяльній для учеників закладу. Заупокійні Служби Божі відправлено дня 9. вересня в річницю смерчі і дня 19. падолиста 1903, в день імянин бл. п. Цісаревой **Елисавети**, а дня 28. червня за бл. п. Цісаря **Фердинанда**.

Дня 14. жовтня 1903 відбуло ся поминальне Богослуженє за упокій душі **Михайла Пунди**, бувшого ученика III. кляси тутешного закладу. Занепавши на грудну недугу, умер в домі батьківскім в Пізнанці під Скалатом. Смерть сего, під зглядом науки відличного, під зглядом поведеня вірцевого ученика, давнійшого питомця Бурси, зворушила глибоко учителів і єго товаришів шкільних.

Дня 20. марта 1904 почтила молодіж шкільна память кобзаря Тараса Шевченка вечерницями деклямаційно-вокальними в салі »Міщанського Братства«.

Дня 14. цвітня 1904 відбула ся візитація тутешного закладу п. Президентом ц. к. Ради шкільної краєвої **Едвіном Плажком**. Оглянувши убікації закладу поміщені в обох будинках, прислухував ся Пан Президент веденю науки вісьмох предметів в клясах I.—VI. в годинах передполудневих. По полудни відбулось представлене Збору учительского, почім Пан Президент закінчив візитацію промовою, в якій висказав свої замітки і бажання в справах виховання і науки.

В днях від 19. до 23. цвітня 1904 перевів Делегат ц. к. Ради шкільної краєвої Др. **Франціск Майхрович** люстрацію закладу, покінчену конференцією зі Збором учителів.

Дня 4. червня 1904 упокоїв ся в Сервірах коло Озірної, по довшій слабости ученик V. кляси Роман Молчко. Сумирна, привітлива вдача і вроджена доброта серця єднали Покійному загальну любов, котра обявилась на відбутім дня 5. червня похороні мимо 30-кілометрового віддаленя Сервір від Тернополя присутністю членів Збору учительского і товаришів шкільних. В обряді похороннім мало громадну участь сусідне духовенство і хор учеників, а О. Катехит і оден з шкільних товаришів помянули покійника теплим словом іменем школи і учеників. Заупокійну Службу Божу відправлено в октаву смерті 11. червня в тутешній парафіальній церкві.

До сповіді і до св. причастия приступила молодіж шкільна три рази, іменно ученики молодші дня 6. і 7., ученики старші дня 8. і 9. жовтня, дальше перед Великодними святами по відбутих Страстних екзортах в днях 14. і 15., зглядно 15. і 16. марта і в днях 20. і 21., зглядно 22. і 23. червня.

Дня 15. липня з кінцем року шкільного відправлено благодарственну Службу Божу, почім роздано ученикам свідощтва шкільні. В тім дни відбув ся іспит вступний до першої кляси.

VII. Фізичний розвиток молодежи.

Недостатки домашнього приміщення впливали відємно на фізичний розвиток значної часті молодежи. З зростом числа учеників в тутешних школах стало по т. зв. станциях еще тіснійше а кошта удержання учеників пішли в посліднім році нерозмірно в гору. Збір учительский займав ся розелідженем відносин по

помешканнях учеників а школа не відказувала в случаях потреби своєї помочи і опіки. Квота 153 к., видана Товариством шкільної помочи на кошта лічення тутешніх учеників свідчить наглядно, як велике є під тим зглядом запотрібоване, тим паче, що бідні ученики діставали ліки за половину ціни. Обильної помочи зазнали ученики від тутешніх п. п. лікарів Дра Вітошинського, Дра Грабовського і Дра Істєревича; заряд школи чує ся спонуканий до висказання пролюдної вдяки за їх безінтересовні а безнастанні цілорічні труди.

До вправ фізичних мала молодіж тутешнього закладу багато нагоди. На науку гімнастики ходило 261 учеників: особливо молодіж клясе низших гімнастикувала ся залюбки. Вправам руховим на вільнім воздуху пособлювала школа зимою покупленем 30 пар лижв, розпозичених між біднійших учеників, а в порі літній урядженем спільних ігор і забав. Ученики рускої гімназії мають на визначенім для молодежи шкіл середних боїщи окремиий тор тенісовий і крокетовий, а приряди до ігор і забав находились в обильности. Значну атракційну силу заявляла наука їзди на ровері. Спільні забави відбувались від кінця цьвітня до початку липня для всіх учеників майже кожного дня, бо погідне літо сприяло відбуваню тих забав. Іграми і забавами проводили учителі п. п. Теодор Гуль і Григорий Демчук

VIII. Средства наукові.

1. **Бібліотека учителів** побільшила ся в б. році шкільнім о 55 книжок, так що числить она разом 321 позицій інвентаря.

2. Бібліотека учеників.

- а) Руска бібліотека числить загалом номерів 402, з котрих в посліднім році прибуло 70. Користало з неї в тім році 382 учеників, прочитали книжок 2966
- б) польська бібліотека числить книжок 78; прибуло в посліднім році книжок 21. Користало з бібліотеки 298 учеників, прочитали 1192 книжок.
- в) Німецька бібліотека числить 94 книжок, прибуло в р. шк. 1903/4 книжок 23. Користало учеників 129, прочитали 187 книжок.

3. **Мап і таблиць географічних і історичних** виказує інвентар 57 чисел, прибуло в посліднім році чисел 10. Загалом находить ся 2 глоби, 30 мап історичних, 40 мап географічних, 7 таблиць Цибульського, 45 таблиць Лемана, 10 Льомаєра і 25 Лянґля.

4. **Габінет природописний** містить чисел інвентаря 102, з котрих в останньому році прибуло 14. Таблиць ботаничних Енґлендера знаходиться 48, таблиць зоологічних Лейтмана 59, Пфуртпелера 10, Юнга 10, Ехнера таблиць анатомічних 3, Ленденфельда таблиць соматологічних 2, моделей ботаничних 15, моделей соматологічних 6, моделей мінералогічних 31, препаратів в спиритусі 10, кистяків і лобин 5, okazів випханих 48. Чотири касети з комахами. Два атласи.

5. **В габінеті фізикальнім** знаходиться 57 апаратів, з котрих в останньому році прибуло 10.

6. **Моделів і взірців до науки рисунків** знаходиться ч. інв. 59, з котрих в останньому році прибуло ч. 47, в тім числі 7 зошитів (Содома, Буда і Тіме), масок гіпсових 15, інших моделей гіпсових 27, моделей дерев'яних і залізних 5, посудин глиняних 6.

ІХ. Услів'я прийняття учеників до закладу.

Рік шкільний розпочинаєся дня 3. вересня торжественним Богослуженням, на котре мають явитися безумовно всі вписані ученики.

Вписи учеників відбуваються в трох останніх днях серпня. При пізніх оголошеннях залежить прийняття ученика від дозволу ц. к. Ради Шк. кр.

В тих самих днях відбуваються і іспити поправчі і доповнюючі. Вступні іспити до класу І. відбуваються в двох речинках: безпосередньо по закінченню року шкільного в липню і 1. вересня кожного року; вступні іспити до кл. II—VII межі 7.—15. вересня. Пізніше оголошене до такого іспиту не буде узяте. Приватні іспити відбуваються в останніх днях кожного півроку.

До запису повинен явитися кождий ученик особисто, в товаристві вітця, матери або опікуна, або бодай їх заступника, домового надзирающего і має принести з собою свідомство шкільне з попереднього півроку і дві вписові карти точно виштовнені.

Хто вперше записується до гімназії, має при записі вказати ся:

а) метрикою уродження, без котрої жаден новий ученик не може бути прийнятий;

б) свідомством щипленої віспи, взагалю свідомством ревакцинації;

в) сьвідоцтвом тої школи, де передше ходив на науку. При переході ученика з одної гімназії до иньшої має знаходитись на посльіднім сьвідоцтві шкільнім клявзуля дирекції, що ученика можна без перешкоди прийняти деінде, а в разі увільнення від шкільної оплати, також і се посьвідчене враз з наведенем дня і числа декрету увільнення.

Кожний ученик платить при записі 2 кор. на наукові средства; ті що не можуть виказати ся сьвідоцтвом сеї гімназії за піврік безпосередно минувший, платять крім того ще 4 кор. 20 г. вписового: так само ті, що вправді ходили давнійше до сеї гімназії, але опісля хоч би навіть в посльіднім півроці, перестали ходити до школи.

Ученики, що зголошують ся до I. кляси, піддають ся вступному іспитови в означених речинцях. Хто не здасть іспиту вступного до I. кл. в одній гімназії, має на той рік запертий вступ до кожної иньшої середньої школи і не може зголошуватись до іспиту в иньшій гімназії.

Вимоги при іспиті вступнім до I. гімн. кл. суть слідуючі:

1. з науки релігії: відомости, які може собі присвоїти ученик в перших чотирох літах обовязкової шкільної науки в 4-клясових народних школах.

2. з викладового язика: Плавне та виразне читанє, поясненє річеве прочитаного з поданєм мисли, оповіданє змісту ширшими уступами; знанє частий мови, відміна імени і дієслова; знанє реченя простого, розширеного і розбір складових его частий що до згоди підмету з присудком і складні відмінків; поправне написанє диктату з обему понять, звісних ученикови.

3. з німецького язика: Плавне і зрозуміле читанє, відміна родівника, іменників, прикметиків та заіменників (особових, посідательних, указуючих і відносних); відміна дієслів помічних і слабих у всіх формах родів діяльного і страдального. Відтак відміна найзвичайніших міцних дієслів, засіб слів відповідних поняттям ученика; правильне писанє легкого диктату, котрого зміст подасть ся ученикам в мові викладовій перед подиктованєм.

4. з рахунків: Писанє чисел до міліона включно, вправність в чоторих головних діланях рахункових цілими числами; певність в табличці множення і знанє важніших метричних мір.

Звертає ся увагу родичів і опікунів на те, щоби з уваги на добро своїх дітий чи вихованців, а тим самим і на своє власне добро, звідувались як найчастійше в школі про їх науку і поведенє.

Х. Зазов до відвічальних надзирателів.

Особи, що удержують учеників на т. з. станциях, приймають на себе обов'язок дійсного нагляду ввірених їх опіці учеників і суть перед школою відвічальні за їх добре поведене.

Мають они особисто зголосити ся у Управителя в часі ферий, іменно межі 21. а 28. серпня між годиною 10. а 11. і подати свою адресу, число учеників, котрих моглиби у себе примістити і усліва, під котрими піднялиби ся удержування учеників.

Мешканя, призначені для учеників, мають бути по зможі сухі, ясні і на стілько просторі, щоб кождий з приміщених мав своє місце до писання і науки.

Особливо жадає ся, щоб кождий ученик мав своє окреме ліжко і окрему постіль.

Жадному ученикови не вільно мешкати без відвічального надзору; брак відповідної опіки спричиняє видалене зі школи. Про кожду зміну відвічального надзору і про зміну мешканя має ученик сейчас повідомити господаря кляси.

	В к л а с і												Разом
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		
	А	Б	А	Б	А	Б	А	Б	А	Б			
7) Після стану родичів:													
Синів священиків	3	—	5	1	5	1	4	2	2	4	5	33	
" урядників і лікарів	3	1	1	—	—	—	—	1	—	—	2	10	
" учителів народних	4	2	1	—	—	—	—	4	2	—	—	13	
" міщан і слуг державних	3	8	10	11	5	3	7	3	4	4	5	67	
" селян	27	34	25	34	32	28	26	23	23	18	15	318	
8) Клясифікація :													
Степень відзначаючий одержало	4	1	6	6	7	2	8	5	3	4	3	49	
" перший	39	36	28	34	27	21	25	22	18	15	23	304	
До іспиту поправ призначено	4	4 ¹	5	3	3	2	1 ¹	1	7	2	3	38 ²	
Степень другий одержало	2	3	2	2	4	2 ¹	—	2	1	2	—	23 ¹	
" третій	1	1	1	1	1	5	3	2	1	3	2	21	
До іспиту доповнюючого признач.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	
9) Оплата шкільна :													
а) оплату цілу зложили уч. публ.													
на I піврік	17	10	11	11	6	7	7	6	7	4	5	98	
на II піврік	7	4	2	3	6	10	3	9	6	4	2	56	
б) від полов. оплати увільн. було:													
на I піврік	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
на II піврік	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
в) від цілої оплати увільн. було :													
на I піврік	37	38	38	38	43	34	32	28	28	25	23	386	
на II піврік	44	41	43	44	36	22	35	23	26	23	25	389	
Оплата шкільна виносима:													
на I півр. від учен. публ. Корон	680	400	440	440	240	280	280	240	280	160	200	3920	

[illegible]

Доповнене класифікації за р. шк. 1903.

До іспиту поправчого і доповняючого припущено . . . — 52¹
 Іспит попр. або доповняючий зложило . . . — 51¹
 Іспиту не зложило . . . — 1

	В к л а с і ї												V.
	I.			II.			III.			IV.			
	A		B	A	B	A	B	A	B	A	B		
Остаточний результат класифікації за рік шк. 1903:													
Степень відзначаючий	3	2	1	4	14		6	3		6		4	2
" перший (I)	26	22	31	28 ¹	20		25	24		18		19	25
" другий (II)	1	6	2	6	4		5	6		8		1	4
" третій	4	7	3	2	1		1	1		--		6	4

ХІІ. Вислїд клясифікації учеників

в другім півроці 1904.

(Товєтим друком означено учеників відличних).

КЛЯСА І А.

Алиськевич Николай
Бабій Василь
Білінський Роман
Бучинський Осип
Вільчинський Волод.
Геусь Пилип
Городиский Евген
Гудз Матвій
Дайдак Николай
Декайло Николай
Друк Лев
Зарицкий Роман
Зварич Василь
Коваль Николай
Ковальський Родіон

Козоріз Константин
Колодій Тимон
Комар Степан
Косович Петро
Коцюба Іван
Кутний Теодор
Лень Іван
Макаровский Дмитро
Маліцький Николай
Мандзій Степан
Марцінюк Антін
Мегкота Осип
Мінко Юліян Евген
Мостович Михайло

Музичка Григорий
Нетефор Олекса
Попович Данило
Припляк Василь
Сапіга Онуфрий
Свістун Олекс. Панас
Сисак Матвій
Собота Тимотей
Тригубчак Арсеній
Фтеодосів Максим
Хомів Осип
Цибик Роман
Щур Олександр
Якимишин Ілько

4 ученикам дозволено поправити один предмет по фєриях,
2 одержало другий стєпень, 1 третій.

КЛЯСА І Б.

Барбаш Вольф
Блянський Семен
Білик Андрій
Бойко Андрій
Буртняк Ілія
Волк Андрій
Ворончак Іван
Головка Филин
Готра Михайло
Данилків Стефан
Довгань Юрій
Дубінський Володисл.
Іванушка Василь

Івахів Дмитро
Івахів Тимотей
Калиняк Іван
Кравец Василь
Кравец Михайло
Кривень Стефан
Кушнір Павло
Лисий Василь
Лисий Володимир
Лушпінський Роман
Недошитко Теодор
Пасіка Іван

Побігуций Тадей
Процик Симеон
Сліпий Йосиф
Стариків Роман
Стецишин Андрій
Струхманчук Евген
Торбин Василь
Фалендиш Йосиф
Фірманюк Михайло
Царук Михайло
Чорний Михайло
Чумак Йосиф

Один предмет дозволено поправити 4, стєпень другий
одержало 3, стєпень третій 1 ученик.

КЛЯСА I В.

Бабій Іван

Байрак Григорій
Байрак Павло
Бараник Михайло
Бойко Миколай
Бордуляк Тит
Василак Андрій
Василеньків Микола
Винярський Євген Іван
Ганкевич Йосиф
Думка Гаврило
Зазуляк Юрко

Іванків Стефан
Іваницький Маріяна
Кливак Володимир
Кордуба Михайло
Коцюбка Михайло
Кузик Богдан
Кузик Теодор
Кучерішка Омелян
Кучерський Петро
Литвинюк Андрій
Майка Іван

Мандзюк Михайло
Мелешкевич Зиновій
Мормуль Бронислав
Мотурняк Михайло
Назаревич Микола
Ординанс Михайло
Пилипчук Андрій
Сапливий Дмитро
Тимочко Яків
Цегельський Волод.
Череватий Микола

2 учеників одержало другий ступінь, 1 ступінь третій,
5 ученикам дозволено поправити один предмет по фериях.

КЛЯСА II А.

Бабій Авексентий
Бабин Євген
Галабарда Йосиф
Грицишин Василь
Гембаровський Дмитро
Гордій Михайло
Дубчак Стефан
Жаровський Михайло
Заячківський Григорій
Зробек Володимир
Зуляк Александер
Зуляк Омелян
Івачевський Іван
Качалуба Павло

Кметь Николай
Корольок Михайло
Кочій Антін
Куликовський Григор
Лисий Василь
Лучка Алексій
Мартинюк Евстахій
Мартинюк Михайло
Осінчук Михайло
Осовий Іван
Пашкевич Іван
Полоз Григорій
Прокіпчук Іван

Решетука Антін
Руденський Євген
Сарматюк Андрій
Свергун Григорій
Сліпий Родіон
Стельмах Володим.
Стецюк Григорій
Степан Іван
Шайнюк Іван
Шустакевич Николай
Яворський Іван
Яворський Михайло
Ярема Василь

2 учеників одержало другий ступінь, 1 третій ступінь,
3 учеників призначено до іспиту поправчого.

КЛЯСА II Б

Брояка Йосиф
Бутковський Микола
Гарматій Константин
Гевський Михайло
Голуб Петро
Грицишин Олекса
Давидович Тома
Доскоц Григорій

Довшийка Йосиф
Задорожний Алексан.
Затонський Алексан
Карпович Степан
Левинський Маріяна
Лубянецький Іван
Мальчик Степан
Музиків Володимир

Миколаєвич Андрій
Наболотний Петро
Наконечний Микола
Олійник Микола
Перкач Михайло
Пиндус Теодор
Романів Іван
Семків Адам

Скоробогач Дмитро
Стадник Петро
Стеткевич Володим.
Хаджай Лев

Царук Клим
Чубатий Александер
Чубатий Роман

Швець Григорий
Якимчук Іван
Янович Йосиф

З ученикам дозволено поправити недостаточну ноту з одного предмету по feriaх, 4 одержало степень другий а 1 степень третий.

КЛЯСА III А.

Бродяк Стефан
Воронич Нестор
Завидовский Ілія
Кокольский Николай
Колянковский Вол.
Конотопский Ілія
Любачевский Іван
Мудрий Михайло

Ногає Маріян
Онуферко Лука
Пелехатий Василь
Подгурский Михай.
Проскурка Іван
Свергун Андрей
Стадник Петро
Стахевич Богдан

Томків Тома
Хомишин Микола
Хомяк Теодор
Черняк Григорий
Чикета Григорий
Чубатий Николай
Якимів Іван

До іспиту поправчого по feriaх призначено 2, другий степень одержало 2, третий степень одержало 5 учеників.

КЛЯСА III Б.

Алиськивич Юліян
Бабій Антін
Бассан Олекса
Вавришин Володимир
Волинець Михайло
Гаяць Дмитро
Грицина Михайло
Громницький Ізидор
Заплітний Антін
Кметик Евстахий
Коблюк Андрій

Болтун Дмитро
Кордуба Василь
Краснопера Лев
Крук Дмитро
Кульмашицкий Ден
Ладика Дмитро
Марків Варфоломей
Мельник Олекса
Мухній Григорий
Олійник Олекса
Паздрій Іван

Пацалуйко Василь
Ракочий Гриць
Сидяга Йосиф
Стадник Павло
Стецюк Григорий
Фостаковский Іван
Цюпак Панталеймон
Шарко Петро
Юрів Григорий
Янович Лев

З одержало третий степень а 1 дозволено поправити недостаточну ноту з одного предмету по feriaх.

КЛЯСА IV А.

Балей Сьвятослав	Грабовеньский Богд.	Мотало Іван
Бараник Михайло	Грицак Евген	Рогошевский Зенон
Болюх Василь	Грицак Йосиф	Славута Григорий
Бульчак Стефан	Гук Антін	Сокальский Іван
Ванчицкий Стефан	Дозорский Михайло	Ткач Іван
Васильків Іван	Кинах Григорий	Федун Іван
Войтків Николай	Кисілевский Нестор	Цебровский Август
Воркун Стефан	Крушельницкий Ант	Цебровский Володим.
Гаврилюк Андрій	Куріца Григорий	Чорняк Михайло

Другий степенъ одержало учеників 2, третій 2, до іспиту поправчого призначено 1 ученика.

КЛЯСА IV Б.

Бріль Никола	Мазур Павло	Стецюк Василь
Гринчишин Панталей.	Макогон Василь	Стечишин Йосиф
Заблоцкий Павло	Мартинюк Василь	Стислович Роман
Зазуля Методий	Мартинюк Рудольф	Фарміга Михайло
Заячківський Іван	Олійник Павло	Фуртак Богдан
Зеленецький Олекса	Рубін Самуїл	Хомин Пилип
Камінський Лев	Слюзар Роман	Цегельський Роман

7 ученикам дозволено поправити один предмет по фєриях, 1 ученик одержав степенъ другий, 1 степенъ третій, 1 призначено до іспиту доповняючого.

КЛЯСА V А.

Бойко Григорий	Кароль Евген	Сьвістун Володимир
Бучак Іван	Костецкий Семен	Семчишин Григорий
Весна Кость	Кужиль Михайло	Сеник Данило
Городиский Юліан	Лисий Ілія	Собчак Ілія
Гусак Максим	Ничик Йона	Хаджай Іван
Задорожний Михайло	Онугерко Володимир	Чубатий Стефан
Зарицкий Мирон		

Поправку з одного предмету одержало 2, другий степенъ 2, третій степенъ 3.

КЛЯСА V Б.

Алиськевич Григорий	Клодзінський Мих.	Сліпенький Василь
Бих Нилола	Музичка Андрій	Стахевич Роман
Гірка Володимир	Осадчук Іван	Цебушник Дмитро
Гребенюк Семен	Остапчук Стефан	Цегельський Лев
Деркач Василь	Пазюк Петро	Цісик Юліан
Дяків Павло	Процик Марко	Чубатий Теодор
Замора Теодор		

4 ученикам дозволено поправити ноту з одного предмету по фериях, 2 одержало степенъ рругий, 2 степенъ третій

КЛЯСА VI.

Балько Володимир	Краснопера Северин	Павлик Франц
Вацик Евген	Курбас Зенон	Петруськ Михайло
Водяний Тома	Лалак Василь	Процишин Теодор
Вонс Стефан	Лопатинський Ізидор	Процьків Сильвестер
Гриневецкий Волод.	Мандзій Роман	Сатурський Володим.
Дудрович Юрій	Молчко Ярослав	Цурковский Богдан
Заяць Яків	Мудрий Павло	Чикета Іван
Іванчук Семен	Налуковий Лука	

До іспиту поправчого призначено 3; до іспиту доповняючого 1 ученика.

